

Møte torsdag den 16. november 2006 kl. 10

President: C a r l I . H a g e n

D a g s o r d e n (nr. 17):

1. Innstilling fra utenrikskomiteen om overenskomster inngått med fremmede makter i 2004 (Innst. S. nr. 26 (2006-2007))
2. Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til at Norge deltar i det multilaterale gjeldssletteinitiativet «Multilateral Debt Relief Initiative» (Innst. S. nr. 21 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 79 (2005-2006))
3. Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og SACU-statene og en bilateral landbruksavtale mellom Norge og SACU-statene, begge av 26. juni 2006 (Innst. S. nr. 19 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 86 (2005-2006))
4. Interpellasjon fra representanten Lise Christoffersen til arbeids- og inkluderingsministeren:

«Over 8 pst. av Norges befolkning har innvandrerbakgrunn. Selv om det er store variasjoner innvandre imellom, er det likevel klare tendenser til levekårsforskjeller mellom innvandrerbefolkningen og den øvrige befolkningen. Tilknytning til arbeidsmarkedet er av stor betydning for den enkeltes muligheter for deltakelse, selvrealisering og forsørgelse. Arbeid er derfor et helt sentralt virkemiddel i arbeidet for inkludering av innvandrere. Regjeringen har nettopp presentert en handlingsplan for inkludering for budsjettåret 2007.

Hvilke(t) mål vil statsråden sette for en vellykket inkluderingspolitikk på kort og lang sikt, og hvordan ser han for seg at myndighetene i et langsiktig perspektiv kan bidra til at innvandrere og deres etterkommere får en tilknytning til arbeidslivet på linje med andre?»
5. Forslag fra stortingsrepresentant Åse Gunhild Woie Duesund på vegne av Kristelig Folkeparti oversendt fra Odelstingets møte 9. november 2006 (jf. Innst. O. nr. 5):

«Stortinget ber Regjeringen snarest mulig fremme forslag som gir tillitsvalgte rett til innsyn i utenlandske arbeidstakers lønns- og arbeidsforhold på områder som er undergitt allmenngjøringsvedtak.»
6. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 9. november 2006 (jf. Innst. O. nr. 5):

«Stortinget ber Regjeringen snarest vurdere forslag om tiltak som medfører at utenlandske arbeidstakere i Norge får lett tilgjengelig og samlet informasjon om rettigheter og plikter som blant annet sikrer lovlige ansettelsesforhold og arbeidsvilkår for denne gruppen. Regjeringen bes særlig vurdere å opprette en egen enhet for å ivareta denne oppgaven i regi av Arbeidstilsynet.»

7. Interpellasjon fra representanten Harald T. Nesvik til helse- og omsorgsministeren:

«Avtalepraksis er en viktig del av vårt helsevesen. De private avtalespesialistene bidro sterkt til at ventelistene gikk kraftig ned fra 2002 til 2005. Avtalespesialistene utgjør 6,7 pst. av den somatiske spesialisthelsetjenesten, men utfører 36 pst. av spesialistundersøkelsene. For psykiatrien utgjør de 11,7 pst. av spesialistene og utfører 31 pst. av konsultasjonene. I Helse Nord utgjør de private avtalespesialistene 3,3 pst. av legeårsverkene, mens de utfører 24,5 pst. av helseregionens polikliniske/dagkonsultasjoner. I Helse Øst er det flere avtalespesialister, og der utfører de 45 pst. av alle polikliniske konsultasjoner. Det er derfor bekymringsfullt at Regjeringen gjennom Soria Moria-erklæringen har det som et mål å redusere det private supplement i helsevesenet.

Kan statsråden gjøre rede for hvorfor Regjeringen velger å motarbeide de private avtalespesialistene med tanke på bidraget de tilfører helsevesenet?»

8. Referat

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortinget møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Solveig Horne. – Andre forslag foreligger ikke, og Solveig Horne anses enstemmig valgt som settepresident for Stortingets møte i dag.

Representanten Gunvald Ludvigsen vil fremsette et representantforslag.

Gunvald Ludvigsen (V) [10:00:16]: På vegner av Lars Sponheim, Odd Einar Dørum og meg sjølv vil eg fremje forslag om helseregister og personvern.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessige måte.

Fra Statsministerens kontor foreligger følgende brev til Stortinget, datert 9. oktober 2006:

«Til Stortinget.

I statsråd 27. oktober 2006 ble det besluttet at statsråd Dag Terje Andersen skal bestyre Fiskeri- og kystdepartementet i tillegg til Nærings- og handelsdepartementet fra torsdag 16. november 2006 og så lenge statsråd Helga Pedersen har permisjon.»

Det refererte brevet foreslås vedlagt protokollen. – Det anses vedtatt.

Presidenten i den rumenske nasjonalforsamlingens senat, Nicolae Vacaroiu, er på offisielt besøk hos oss og er til stede på gjestegalleriet. Det er en glede å ønske ham og følget velkommen i Stortinget. Vi setter pris på denne anledningen til å styrke de gode båndene mellom Norge og Romania, en NATO-alliert som også snart blir vår partner i EØS-samarbeidet som EU-land.

S a k n r . 1

Innstilling fra utenrikskomiteen om overenskomster inngått med fremmede makter i 2004 (Innst. S. nr. 26 (2006-2007))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 516)

S a k n r . 2

Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til at Norge deltar i det multilaterale gjeldssletteinitiativet «Multilateral Debt Relief Initiative» (Innst. S. nr. 21 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 79 (2005-2006))

Olav Akselsen (A) [10:02:26] (leiar for komiteen): I saksordførars fråvær vil eg berre komma med ein heilt kort merknad.

Det er slik at gjeld er eit av dei største hindera for utvikling i svært mange land. Pengar som eigentleg skulle gå til å utvikla landet, skapa ein betre situasjon for innbyggjarane og skapa ei nødvendig utvikling, blir i staden brukte til å betala lån og renter. Det er eit paradoks at det i dag går større summar i form av lån og avdrag frå fattige land til den rike verda enn det den rike verda totalt gjev tilbake i form av bistand.

Dersom me skal nå FN sine tusenårsmål, er det heilt klart at gjeldsbyrda må bli redusert for dei fattige landa. Med den saka som me handsamar her, bidreg me eit stykke på veg til det. Noreg deltek og tek dermed sin del av dette ansvaret.

Eg vil òg bruka dette høvet til å gje ros til Regjeringa for den gjeldslettinga som dei har føreteke i samband med avviklinga av eksportkredittfinansieringsordninga. Eg vil òg gje ros for det arbeidet som går føre seg i G8, for å få til ein meir forpliktande reduksjon av gjelda frå dei fattige landa til den rike delen av verda.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.
(Votering, se side 517)

S a k n r . 3

Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og SACU-statene og en bilateral landbruksavtale mellom Norge og SACU-statene, begge av 26. juni 2006 (Innst. S. nr. 19 (2006-2007), jf. St.prp. nr. 86 (2005-2006))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 517)

Stortinget skulle nå ha gått til sak nr. 4, som er en interpellasjon fra representanten Lise Christoffersen til arbeids- og inkluderingsministeren, men presidenten kan ikke se at statsråden er til stede. Stortinget er derfor nødt til å ta en bitteliten pause, der vi etterlyser statsråden som skal svare. Presidenten antar også at interpellanten gjerne

vil at statsråden skal høre hennes begrunnelse for interpellasjonen. Da må vi smøre oss med tålmodighet.

Etter et kort opphold sa

presidenten: I og med at statsråden nå er kommet, noe forsinket, kan Stortinget fortsette sine forhandlinger. Stortinget er av og til mer effektivt i sin saksbehandling enn statsråden tydeligvis har regnet med.

S a k n r . 4

Interpellasjon fra representanten Lise Christoffersen til arbeids- og inkluderingsministeren:

«Over 8 pst. av Norges befolkning har innvandrerbakgrunn. Selv om det er store variasjoner innvandrere imellom, er det likevel klare tendenser til levekårsforskjeller mellom innvandrerbefolkningen og den øvrige befolkningen. Tilknytning til arbeidsmarkedet er av stor betydning for den enkeltes muligheter for deltakelse, selvrealisering og forsørgelse. Arbeid er derfor et helt sentralt virkemiddel i arbeidet for inkludering av innvandrere. Regjeringen har nettopp presentert en handlingsplan for inkludering for budsjettåret 2007.

Hvilke(t) mål vil statsråden sette for en vellykket inkluderingspolitikk på kort og lang sikt, og hvordan ser han for seg at myndighetene i et langsiktig perspektiv kan bidra til at innvandrere og deres etterkommere får en tilknytning til arbeidslivet på linje med andre?»

Lise Christoffersen (A) [10:08:11]: Utgangspunktet for denne interpellasjonen er ønsket om å rette søkelyset på en viktig utfordring for det norske samfunnet. Innvandrere til Norge utgjør 8,3 pst. av befolkningen. Selv om det er store variasjoner innvandrere imellom, er det likevel klare tendenser til levekårsforskjeller mellom innvandrerbefolkningen og den øvrige befolkningen. Selv bor jeg i innvandrerby nr. 2 i Norge, etter Oslo, med rundt 18 pst. innvandrere, de fleste med ikke-vestlig bakgrunn. Levekårsdataene taler sitt tydelige språk. Drammen har skår på levekårsdata som andre større byer, men det er altså en påtakelig forskjell bydelene imellom. De typiske innvandrerbydelene skårer over gjennomsnittet på levekårsproblemer. Bydeler der det nesten ikke bor innvandrere i det hele tatt, skårer langt under gjennomsnittet for byen som helhet. Det er neppe tilfeldig. Uten å trekke dataene for langt må det være lov å konkludere med at dette indikerer at vi ennå ikke er der at vi kan kalle oss et godt og inkluderende samfunn. Her er fortsatt en jobb å gjøre.

Vi vet at levekår og tilknytning til arbeidsmarkedet henger nøye sammen. Denne erkjennelsen ligger til grunn for den sittende regjeringens generelle politikk for bekjempelse av fattigdom i Norge. Dette er forhold det går an å påvirke, dersom det er politisk vilje til å gjøre det. Det rød-grønne flertallet har erklært en slik vilje, men vilje er ikke nok. Politiske tiltak er også nødvendig. Derfor har jeg fremmet denne interpellasjonen til arbeids- og inkluderingsministeren for å få fram hvilke tiltak som er planlagt og igangsatt, med særlig vekt på de spesielle utford-

ringene innvandrerbefolkningen vår møter i det norske arbeidsmarkedet.

Jeg står her med et avisoppslag fra gårldagens lokale avis i Drammen. Der står det følgende:

«NHOs halvårslige undersøkelse om behovet for arbeidskraft blant medlemsbedriftene viser at etterspørselen etter arbeidskraft øker enda mer enn tidligere anslått.»

Behovet forventes å fortsette å øke, også neste år. Det meldes fra NHO om 6,6 pst. ubesatte stillinger, eller, sagt med andre ord, det er mer enn 100 000 stillinger som ikke blir besatt.

Videre kan vi lese at i en tredel av NHOs medlemsbedrifter har mangel på arbeidskraft bidratt til å begrense bedriftenes aktiviteter. En økende andel bedrifter kommer av denne grunn til å benytte arbeidskraft fra utlandet.

For omtrent ett år siden, ved framleggelsen av statsbudsjettet for 2006, viste finansminister Kristin Halvorsen til en oversikt over Norges nasjonalformue. Olje og fond til tross, hele 87 pst. av nasjonalformuen vår består av verdien av arbeid. Denne formuen er det derfor en særdeles viktig oppgave å ta vare på. Denne formuen må det til og med være et mål å øke. Næringslivets udekkede behov for arbeidskraft skulle være bevis godt nok. I tillegg kommer nåværende og framtidig behov for viktig arbeidskraft i offentlig sektor. Norge trenger alle hender i arbeid. Gjeldende prognoser for demografisk utvikling tyder på at dette er en situasjon som kommer til å fortsette.

Da kan vi like godt fastslå, først som sist: Norge trenger den arbeidskraften og kompetansen som ligger i innvandrerbefolkningen vår. Samtidig vet vi at viktige og nødvendige deler av denne ressursen og kompetansen forblir ubrukt. Mer enn en gang har vi sett oppslag om at høyt kvalifiserte innvandrere ikke får jobb, selv innvandrere med den typen kompetanse som næringslivet etterspør. Vi forklarer gjerne denne situasjonen med manglende språkferdigheter eller andre avvik mellom faktisk og etterspurt kompetanse. Det er sikkert riktig i noen tilfeller, men langt fra i alle. Noen ganger handler det om at tilbyderer av arbeidskraft har feil navn. Vedkommende får aldri sjansen til å vise hva han eller hun er god for. I slike tilfeller handler det mest om holdninger i det norske samfunnet og manglende kunnskaper om innvandrerbefolkningen vår. Vi snakker ikke bare om innvandrere med kompetanse fra utlandet, der godkjenning av slik utdanning for øvrig er en problemstilling i seg selv. Vi snakker også om innvandrere som har tatt hele utdanningen sin i Norge.

I min hjemby, Drammen, har høykompetente innvandrere selv tatt initiativ til å opprette Norsk senter for flerkulturell verdiskaping. Senteret er etablert for å mobilisere, dyktiggjøre og veilede innvandrere til nyskaping og næringsetablering lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Målgruppa er første og andre generasjons innvandrere med ikke-vestlig bakgrunn. Resultatene det rapporteres om så langt, etter kort tids drift, er ganske imponerende. 110 personer fra 35 land, med varierende bakgrunn, er så langt tilmeldt senteret. 25 bedrifter er hittil etablert. Det er både mannlige og kvinnelige gründere. De forteller om folk med doble mastergrader, høy IT-kompetanse osv.,

som ikke får jobb i det ordinære arbeidsmarkedet. Et annet eksempel er en sivilingeniør med eksamen fra NTNU som hittil har jobbet som renholder på sykehjem. Ikke noe galt det i seg selv, men alle skjønner at dette er feil bruk av kompetanse, ikke bare i forhold til den enkeltes forventninger, men også i forhold til samfunnets og bedriftenes egne behov. Leder av senteret forteller om kjempe-dyktige personer, som nærmest av nød tvinges til å etablere egen virksomhet, men som til tross for mange tilbakeslag likevel er topp motiverte for å gjøre en innsats i samfunnet.

Dette senteret har en ambisiøs, men flott visjon: Et verdiskapende flerkulturelt Norge. Senterets formål er å sikre innvandrere meningsfylt sysselsetting. I tillegg har de formulert enda et formål: Styrke innvandrernes omdømme som positive bidragsyttere i samfunnet. Visjonen og formålene forteller oss mye. De forteller om ubrukte muligheter og ressurser, og de forteller om mennesker som er klar til å gjøre en innsats i og for Norge. Det er et klart signal til storsamfunnet om å ta innvandreres ressurser i bruk. Jeg synes vi skal lytte nøye til det de sier. Norge trenger innvandrernes kompetanse og arbeidskraft. Men samtidig skal vi heller ikke glemme at det faktisk er en menneskerett å få lov til å bidra til verdiskapingen i det samfunnet en lever i, med utgangspunkt i det en vil og kan. Alle mennesker har rett til å finne sin identitet gjennom å bidra til dette fellesskapet. Vi snakker på den ene siden om Norges bruttonasjonalprodukt, men vi snakker også om individuelle rettigheter.

Ledigheten er på vei ned, sysselsettingen er på vei opp. Det gjelder i alle grupper av befolkningen. Likevel ser vi at vi har et stykke vei å gå før vi har inkludert alle. Tallene viser at det er betydelige forskjeller mellom ulike etniske grupper i befolkningen. Men samtidig ser vi altså noen lyspunkter. Vi ser forskjeller mellom første og andre generasjon når det gjelder sysselsetting. Sysselsettingen i første generasjon med ikke-vestlig bakgrunn ligger 20 prosentpoeng under sysselsettingen i befolkningen som helhet. Det gjelder både menn og kvinner. Det positive er at dersom vi ser på etterkommerne av ikke-vestlige innvandrere, er sysselsettingen blant menn litt høyere enn blant menn i befolkningen som helhet, mens den for kvinner faktisk er betydelig høyere. Dersom vi også ser på søkningen til høyere utdanning, ser vi at jenter med innvandrerbakgrunn er på frammarsj. Det mindre positive er at guttene i annen generasjon ser ut til å tape terreng. Det er altså store variasjoner når det gjelder generasjoner, kjønn og ulik nasjonalitetsbakgrunn.

Andelen av sysselsatte sier lite om det som jeg nettopp var inne på, at det er et gap mellom innvandrernes formelle kompetanse og de jobbene de faktisk tilbys – og får. Vi sløser fortsatt med ressurser.

Denne situasjonen er det helt nødvendig å gjøre noe med. Norge er et flerkulturelt samfunn. Det er et faktum. Det er ikke noe vi velger. Det er heller ikke noe vi kan velge bort, og hvorfor skulle vi egentlig det? En verden som blir stadig mindre, og en globalisering av næringsliv og av arbeidsliv gir nye utfordringer. Forskning viser at flerkulturell kompetanse er et pre, at de som behersker det fler-

kulturelle, er de som lykkes best i den globale konkurransen. Det gjelder både bedrifter, kommuner, regioner og nasjoner. Det finnes en rekke eksempler på at norske bedrifter har tapt kontrakter i det internasjonale markedet fordi de ikke skjønnte den kulturelle koden. Her må det jobbes systematisk på mange plan – i samfunnet som helhet, blant norske arbeidsgivere i offentlig og i privat sektor og blant innvandrergruppene selv. Ulike virkemidler må brukes målrettet overfor ulike målgrupper. Samtidig tror jeg det er et poeng å trekke større vekslere på de innvandrerne som allerede er relativt godt integrert i samfunnet, som veiledere og som døråpnere for andre. I andre sammenhenger kaller vi dette likemannsarbeid og verdsetter det høyt. Samarbeid med frivillige som selv har hatt skoen på, er i denne sammenheng heller ikke å forakte.

Sammenhengen mellom levekår og arbeidsmarkedstilknypning gjelder ikke bare innvandrere. Den er en del av den generelle fattigdomsbekjempelsen, som er en av Regjeringens hovedmålsettinger. Arbeid er nøkkelen til inkludering for mange grupper. De negative følgene av ledighet er mange, og fattigdom er den viktigste.

Dessverre ser vi at forskjeller i levekår har en tendens til å følge etniske skillelinjer. I et inkluderende samfunn vil sosiale forskjeller som følger slike etniske skillelinjer, være et fremmedelement. For det første er denne typen skillelinjer politisk uakseptabel. For det andre finnes det nok av eksempler, også i vår egen del av verden, som viser at økte forskjeller knyttet til etnisitet er farlig og kan føre til sosial uro og utrygghet i hele samfunnet, dersom det får lov til å utvikle seg.

Det er derfor av interesse å høre hvilket mål Regjeringen setter for en vellykket inkluderingspolitikk, både på kort og på lang sikt. Når vi samtidig vet at arbeid er nøkkelen både til nasjonal vekst og til individuell velferd, er det spesielt interessant å høre hvordan Regjeringen ser for seg at myndighetene, Stortinget inklusive, i et langsiktig perspektiv kan bidra til at innvandrerne våre og deres etterkommere får en tilknytning til arbeidslivet på linje med andre.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [10:18:32]: La meg få starte med å beklage at jeg var litt sen. Det er en bekræftelse på at Stortinget av og til er mer effektivt enn både det Stortinget selv planlegger å være, og det vi tenker om det.

Representanten Christoffersen viser til at det er klare tendenser til levekårsforskjeller mellom innvandrerbefolkningen og den øvrige befolkningen. Hun peker på hvor viktig arbeid er for å inkludere innvandrere.

Rettferdighet, god fordeling og utjevning er grunnleggende verdier for Regjeringen. Det viktigste vi kan gjøre for å redusere sosiale forskjeller, er å få flere i arbeid. Det gjelder også innvandrerbefolkningen. Vi trenger en målrettet politikk, med satsing på flere tiltak, for å oppnå det. Dette gjøres gjennom en videreføring av arbeidslinjen og gjennom en generell politikkendring for å skape mindre økonomiske forskjeller. Arbeidslinjen er Regjeringens viktigste grep for å bekjempe fattigdom og å sikre en vellykket inkluderingspolitikk. Et mer inkluderende arbeids-

liv, med plass til ulike mennesker og der alle gis mulighet til å delta etter evne, vil lønne seg for alle parter.

Norge har nå et generelt godt arbeidsmarked, med lav ledighet og høy sysselsetting. Den registrerte arbeidsledigheten blant innvandrere har gått ned, fra 9 pst. i 2. kvartal 2005 til 7,3 pst. i 2. kvartal 2006. Arbeidsledigheten blant innvandrere er likevel fortsatt mer enn tre ganger så høy som i resten av befolkningen. Denne forskjellen har holdt seg stabil over lang tid. Særlig blant ikke-vestlige innvandrere er det vesentlig lavere sysselsetting og høyere ledighet enn det er i befolkningen totalt. Innenfor gruppen er det store variasjoner, bl.a. ut fra hensyn til landbakgrunn og botid i landet. Regjeringen har som mål å redusere denne forskjellen, og vi vil særlig legge vekt på å øke sysselsettingen blant kvinner.

Regjeringen er opptatt av å utnytte den muligheten vi nå har, i en periode med generelt lav ledighet, til å få flere personer i arbeid. Innvandrere er en prioritert gruppe når det gjelder arbeidsmarkedstiltak, noe som sammen med den sterke etterspørselen etter arbeidskraft gir oss en mulighet til å lykkes. I forbindelse med handlingsplanen for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen la Regjeringen derfor fram konkrete mål på dette feltet. Blant disse målene er økt tilknytning til arbeidsmarkedet for personer med innvandrerbakgrunn, færre fattige og bedre norskkunnskaper for voksne og barn. Regjeringen har også som mål å øke andelen av ansatte med innvandrerbakgrunn innenfor sentrale områder av offentlig sektor, som f.eks. barnevern, politi- og påtalemyndighet, kriminalomsorg og grunnskole og videregående skole. Det er et mål at det skal bli mindre helseforskjeller mellom etniske grupper. Vi ønsker økt valgdeltakelse blant innvandrerbefolkningen, og at innvandrere skal ha den samme trygghet på boligmarkedet som andre har. At flere skal fullføre videregående opplæring, og at flere barn med innvandrerbakgrunn skal ha plass i barnehage, hører også med blant målene.

Disse målene har et kortsiktig og et langsiktig perspektiv. For å sikre at de blir realisert, er det viktig med systematiske rapporteringer som kan følges opp over tid. På den måten kan vi se om utviklingen går i riktig retning.

Regjeringen vil legge til rette for at innvandrere raskest mulig kan bidra med sine ressurser i samfunnet. For å øke yrkesdeltakelsen i innvandrerbefolkningen er det behov for tiltak på bred front. For det første er det viktig med tiltak som gjør at innvandrere får en kompetanse som passer til det norske arbeidsmarkedet. Introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere og rett og plikt til norskkopplæring er sentrale virkemidler i denne sammenheng. For det andre er det viktig med tiltak som bidrar til å bedre arbeidslivets evne til å inkludere innvandrere, og tiltak som hindrer diskriminering.

Gjennom de forslag til virkemidler som Regjeringen nå fremmer i St.meld. nr. 9, Arbeid, velferd og inkludering, drar Regjeringen opp en langsiktig og universell strategi for å inkludere flere i arbeidslivet. I handlingsplanen for integrering har Regjeringen foreslått en rekke budsjettmessige tiltak for å øke innvandrerbefolkningens deltakelse i arbeidslivet mer på kort sikt.

Vi styrker arbeidsrettingen av introduksjonsprogrammet og innsatsen overfor innvandrere med behov for arbeidsmarkedstiltak. Vi styrker og utvider Program for basiskompetanse i arbeidslivet. Det er satt av 10 mill. kr til formålet i 2007. Programmet skal gi støtte til bedrifter og offentlige virksomheter som vil sette i gang opplæring i grunnleggende ferdigheter for ansatte eller arbeidssøkere.

Vi viderefører kvalifiseringsprogrammet «Ny Sjansel!» med 20 mill. kr. Programmet er et forsøk med lønnet kvalifisering etter modell av introduksjonsordningen for innvandrere som etter flere år i Norge ikke har fast tilknytning til arbeidsmarkedet, og derfor er avhengige av sosialhjelp.

Men det viktigste grepet for å unngå at grupper av innvandrere blir sittende fast i en fattigdomsfelle, er de universelle ordningene våre. I tillegg vil vi satse på gode introduksjonsordninger og språkopplæring for nyankomne, som gjør det mulig raskt å få en fot inn i arbeidslivet.

Jeg har også lyst til å si kort at vi ser nå at det er stadig større og økende oppmerksomhet knyttet til mangel på arbeidskraft i det norske samfunnet. Vi ser at media har stor interesse knyttet til dette spørsmålet, og det er stor oppmerksomhet rundt temaet arbeidsinnvandring. Jeg synes det er veldig rett at det er stor oppmerksomhet på spørsmål knyttet til arbeidsinnvandring.

Norge trenger to hovedstrategier for å møte behovet for arbeidskraft i framtiden. Den ene er å fokusere på arbeidsinnvandring, både på økt arbeidsinnvandring og på arbeidsinnvandring fra land utenfor EØS-området. Den andre hovedstrategien må være å forholde oss til at det i dag, som alle andre dager, er 700 000 nordmenn i yrkesaktiv alder som lever av stønad og ikke av eget arbeid. Det er mange grunner til det. Mange av dem som er blant de 700 000, skal ikke på jobb. De er varig uføre, men mange av dem har en arbeidsmulighet.

Det er klart at når situasjonen i arbeidsmarkedet er slik at det skrikes etter ny arbeidskraft, altså at mangelen på arbeidskraft er den viktigste begrensende faktoren for næringslivets utvikling, er det grunn til å satse veldig sterkt på at vi i alle fall må få tatt i bruk den kompetansen vi faktisk har i Norge. Derfor føler jeg at det nå trengs en dugnad av myndighetene, representert ved både regjering og mange flere, og norske arbeidsgivere. For i en slik situasjon som vi nå har i arbeidsmarkedet, er det helt meningsløst at mange velkvalifiserte mennesker med innvandrerbakgrunn enten går ledige eller er i yrker som de i betydelig grad er overkvalifiserte for.

Derfor tok jeg senest i morges – det er kanskje en kobling til hvorfor jeg ble litt sen – et initiativ internt i departementet for å forsøke å sette opp en større konferanse på nyåret der vi vil invitere til et samarbeid med partene i arbeidslivet, for rett og slett ikke bare å løfte arbeidsinnvandring som et stort tema i forhold til dagens arbeidsmarked, men også å fokusere sterkere på de 700 000 som er i yrkesaktiv alder i Norge, men som ikke er i jobb, og ikke minst i den sammenhengen å fokusere på ledighet blant innvandrere. Ledighet er én ting. I tillegg har vi et stort potensial gjennom at sysselsettingsnivået i innvan-

drerbefolkningen er så mye lavere enn sysselsettingsnivået blant befolkningen for øvrig.

Jeg vil avslutte med å si at denne interpellasjonen er et viktig bidrag til det felles ansvaret vi har for å få satt dette temaet på dagsordenen nå. Det er viktig hele tiden å jobbe med inkludering og integrering, men sjansen til å lykkes nå er mye større enn den noen gang har vært, fordi det er en vinn-vinn-situasjon: Det vil være bra for innvandrerne, det vil være bra for oss, altså myndighetene, og det vil være bra for bedriftene om vi nå lykkes.

Lise Christoffersen (A) [10:28:43]: Jeg takker statsråden for svaret. Jeg synes det var et positivt svar. Det var et positivt grunnsyn i det svaret som statsråden gav. Han vektla samfunnets egeninteresse, han vektla bedriftenes interesse, og han la også vekt på tiltak som er fundert på et inkluderende menneskesyn.

Prioritering av arbeidsmarkedstiltak var én av de tingene som ble nevnt. Han nevnte handlingsplanen for inkludering, og ikke minst understreket statsråden det systematiske behovet for rapportering over tid, slik at en hele tiden kan følge med på utviklingen og justere kursen etter hvert hvis det skulle være behov for det.

Jeg synes også det er positivt at statsråden signaliserer tydelig at her evner en å ha to tanker i hodet på én gang. Det ene er ytterligere arbeidsinnvandring til Norge. Det andre er det sterke fokuset på dem som i dag står utenfor arbeidsmarkedet, utestengt eller utstøtt, og vi vet at innvandrergruppene utgjør en stor andel av dem.

Jeg kunne ha sagt mye, men det er flere her som venter på å slippe til i debatten. Jeg har bare lyst til å understreke behovet for tidlig inngripen. Jeg har også lyst til å understreke behovet for at asylsøkere kan få lære norsk, og at de kan få jobbe mens de venter på en avgjørelse. Det er ikke bortkastet lærdom, og det er også nyttig for samfunnet, uansett hvordan utfallet av asylsøknaden blir. Jeg synes også det er behov for å understreke viktigheten av å åpne NAV-etatens nye tiltakspakke også for dem som går på introduksjonsprogram, slik at en kommer tidlig i gang.

Så har jeg lyst til å knytte en siste, liten kommentar til et nytt spennende tiltak som ligger i handlingsplanen for inkludering, nemlig forsøk med kvotering til statsforvaltningen av arbeidstakere med innvandrerbakgrunn. Jeg vet at mange er skeptiske til et slikt tiltak, men jeg kan jo bare som en kuriositet nevne at i Drammen, som jeg sa, hvor det er nesten 18 pst. innvandrere, er det i Drammen bystyre nesten 18 pst. representanter med ikke-vestlig innvandrerbakgrunn. Og når en klarer det, med en begrenset plass på 49 plasser, er jeg helt overbevist om at en også greier å oppfylle målet når det gjelder tusenvis av arbeidsplasser.

Grunnen til at jeg velger å framheve det med kvotering, er nettopp, som jeg sa, at det er et omstridt tiltak, men jeg har lyst til å vise til at jeg selv hører til en kvinnegenerasjon som vet at kvotering nytter. Kvinner i politikken er i veldig stor grad et resultat av kvotering. Jeg er selv av dem som gikk med et jakkemerke hvor det stod «kjønnskvo-tert» og er stolt av det. Og jeg tror ingen i denne salen vå-

ger å påstå at vi som er kvoterte, er noe dårligere kvalifiserte politikere enn våre mannlige kolleger.

Nå handler det om høyt kvalifiserte innvandrere i synlige posisjoner i samfunnet, som gode eksempler for flere arbeidsgivere, og som gode eksempler for andre innvandrere. Det handler om å gjøre det alminnelig at det er innvandrere som uttaler seg om viktige samfunnsproblemer, f.eks. i egenskap av å være ekspedisjonssjef i et departement, for det kommer også til å gjøre noe med holdningene til resten av oss.

Presidenten: Ønsker statsråden ordet?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen (fra salen): Nei.

Per Rune Henriksen (A) [10:32:20]: Det er på mange måter komplekse ting vi diskuterer når vi snakker om integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen. Det er mange årsaker til at folk kommer til Norge, og de som kommer, er i forskjellige tilstander med hensyn til helse, utdanning, kompetanse og kulturell bakgrunn.

Vi vet, som statsråden har sagt, at ledigheten blant innvandrere er tre ganger så høy som blant nordmenn, og ledigheten går saktere ned i denne gruppen enn blant nordmenn. Det er vel med innvandrere generelt som med oss nordmenn, at dersom vi blir plassert i en passiv situasjon, hvor man passivt mottar trygd og ytelse, fører det til passivitet og til at vi fjerner oss fra arbeidsmarkedet, og det gjør at det blir tyngre å komme tilbake til arbeidslivet. Derfor tror jeg at det er viktig kjapt å komme inn med tiltak som kan kvalifisere nyankomne innvandrere til arbeid i Norge. Derfor blir språkopplæring i asylmottak en veldig viktig sak for integrering i arbeidslivet, tror jeg.

Det er slik at vi som samfunn må bidra til at innvandrere blir klar for norsk arbeidsliv. Det kan selvfølgelig i veldig mange tilfeller være problemer med helsetilstanden til flyktninger som kommer til Norge, men for de aller fleste dreier problemene seg om språk og kompetanse, enten å skaffe seg kompetanse, basiskompetanse i forhold til å kunne delta i norsk arbeidsliv, eller å få godkjent den kompetansen som de allerede har fra landet som de kommer fra.

Så er det også slik at vi i Norge må ha holdninger til dette. Og vi vet nok at det både blant arbeidsgivere og arbeidstakere finnes holdninger som bidrar til at noen stenges ute. Vi har hørt om innvandrere som er høyt kvalifiserte, med norsk utdanning, og som ikke burde hatt problemer med å få arbeid, innvandrere som har blitt avvist av arbeidsmarkedet gang på gang, men som så har sendt inn søknad undertegnet med andre navn, og da har det ikke vært noe problem å få jobb. Det tyder på at vi har et problem med holdninger.

Det kan også være direkte fremmedfiendtlige holdninger, men det kanskje største hinderet, tror jeg, i norske bedrifter i dag dreier seg om usikkerhet: Hvordan kan dette fungere med fremmedspråklige, eller med andre kulturer, i bedriften vår?

På mandag var jeg på besøk hos en liten bedrift i Bergen, Brødrene Lohne Sølvvarefabrikk, som har 26 ansatte

i produksjonen, derav seks med innvandrerbakgrunn. Det var ganske greit å høre på erfaringene fra både ansatte, ledelse og tillitsvalgte i denne bedriften, hvor daglig leder, Jon Atle Lohne, kunne si at dette går helt greit, dvs.: Det har vært barrierer, og det er barrierer, som dreier seg om kultur, som til dels dreier seg om språk, men man har en positiv innstilling til at dette skal gå. Og det går bra, noe som også tillitsvalgte i bedriften bekrefter, og som de ansatte med innvandrerbakgrunn kunne bekrefte. Det som er viktig, noe både tillitsmannen, Arnstein Brekke, og daglig leder Jon Atle Lohne, kunne bekrefte, er at de har språket på plass når de kommer. Språket er alfa og omega for å kunne samarbeide med hverandre som arbeidskollegaer. Arbeidsgiveren la også vekt på at det var viktig at disse hadde et nettverk rundt seg, i form av familie eller i form av at de hadde et annet stabilt miljø rundt seg. Det er også en vurdering som ofte blir gjort av norske ansatte.

Det som man gjør hos Brødrene Lohne Sølvvarefabrikk, er å fokusere på de ressursene disse menneskene utgjør for bedriften, og de mulighetene som ligger der, i større grad enn å fokusere på problemene, fordi de har sett at dette er fullt ut overkommelige problemer.

Det som jeg gjerne vil bidra med i denne debatten, er å fokusere på at det er de mulighetene vi har, som vi bør fokusere på. Jeg har kanskje noen ganger en følelse av at vi gjør tingene altfor kompliserte når vi snakker om fremmedkulturelle, og når vi snakker om problemene med forskjellige religioner osv. I de aller fleste tilfeller viser det seg at disse problemene overvinnes man med enkle, greie grep. Og den handlingsplanen som nå er lagt fram av Regjeringen, fokuserer på de vesentlige tingene: Det som går på språk, på kompetanse og på kvalifisering.

Kenneth Svendsen (FrP) [10:37:45]: Først vil jeg berømme representanten Christoffersen for at hun tar opp et emne som er av stor betydning for alle som står utenfor arbeidsmarkedet. Det er dessverre altfor mange som av en eller annen grunn har havnet utenfor arbeidsmarkedet, og enda verre – ser ut til å forbli utenfor.

I tillegg til innvandrere ser vi at stadig flere sosialhjelpsmottakere går langtidsledige uten å få seg arbeid. Dessverre ser vi også at stadig flere mottar uføretrygd. Det som nok er mest foruroligende, er den kraftige økningen av unge menn som går direkte fra skole til uføretrygd, og kvinner som blir uføretrygd og ikke går tilbake til arbeidslivet etter at de har fått barn. Jeg ser fram til at statsråden kommer tilbake til Stortinget med strakstiltak, slik som vi i brev har bedt om, for å få snudd denne utviklingen.

I tillegg har vi en stor arbeidskraftreserve i personer som har ett eller annet handikap, personer som har stor arbeidskapasitet hvis forholdene legges til rette for dem. Dette viser at vi langt på vei har sviktet i utformingen av et regelverk som både legger forholdene til rette for at folk skal kunne delta i arbeidslivet, og som ikke minst setter krav til deltakelse.

Alle innbyggerne i dette landet som er i stand til det, har en plikt til å forsørge seg selv og sine. Det skal derfor stilles strenge krav til personer om å skaffe seg arbeid. Det

skal ikke være lett å motta arbeidsledighetstrygd. Det skal kunne stilles strenge krav om at den enkelte aktivt skal søke arbeid, og at han eller hun skal lære seg hvordan arbeidsmarkedet fungerer.

Dette er en viktig innfallspport til det området som interpellanten tar opp. Deltakelse i arbeidslivet er særdeles viktig for å delta i det sosiale fellesskap. Arbeidsplassen er kanskje den desidert beste arena for å bringe personer fra andre kulturer i kontakt med etniske nordmenn. Men det fordrer at de som søker arbeid, kan språket på en akseptabel måte. Dessverre er ikke det alltid tilfellet. Altfor få har lært seg norsk, og det er klare forskjeller mellom dem som er gode i norsk, og dem som ikke har lært seg språket på en ordentlig måte.

Verst er det for kvinner. Det har forundret meg mange ganger at SV og Arbeiderpartiet, som ynder å framstille seg selv som store kvinneforkjempere, ikke har tatt tak i problemet med alle de kvinner og barn som går hjemme og ikke lærer seg norsk. Hvordan skal de kunne bli integrert og kunne delta i det sosiale liv som vi etniske nordmenn regner som en selvfølge? Dette er dessverre ett av flere viktige områder hvor norsk integreringspolitikk har slått feil. Det bør stilles langt strengere krav til opplæring i norsk enn hva som er tilfellet i dag.

Som jeg sa innledningsvis, har enhver arbeidssøker – både etniske nordmenn og personer med fremmedkulturell bakgrunn – en plikt å sette seg i en situasjon hvor de forsørger seg selv og sine uten at dette skal være skattebetalerne til byrde. Det er min påstand at gjennom en komplisert regeloppbygging, et utall av særordninger og mangel på krav har flertallet i denne salen gjort mange med innvandrerbakgrunn en bjørnetjeneste.

Innvandrere fra Somalia utgjør en stor gruppe i Norge, og er kanskje den gruppen hvor arbeidsledigheten er størst. Som flere av oss så i et TV 2-oppslag her om dagen, viser det seg at somaliere som har bosatt seg i Midtvesten i USA, er fullt ut integrert. Det er ingen forskjell mellom dem som innvandrere og lokalbefolkningen når det gjelder å få seg arbeid. Det var ikke flere fastboende som hadde arbeid enn det var somaliere. Forklaringen de selv hadde, var så enkel som at det var stilt krav til dem, og at det ikke var sydd puter under armene på dem – de måtte klare seg selv. Det var tydelig at de var glade for at det var stilt krav til dem, og at de var behandlet på samme måte som de fastboende og ikke gitt særfordeler. De sa også at det var en selvfølge at de måtte lære seg språket. Flere av dem hadde slektninger i Norge og kjente til forholdene her. De sa rett ut at det var mye verre å komme seg i arbeid i Norge enn i USA. Grunnen var at det ikke stilles krav til dem i Norge.

Dette er bare ett eksempel på at en misforstått snillisme fører galt av sted. Det viser også at Norge må stille langt strengere krav til norskopplæring enn tilfellet er i dag. Å komme til Norge som innvandrer og havne på en eller annen trygd er demotiverende og passifiserende. Det er, som sagt, min påstand at arbeid er den beste måten å bli integrert på. På en arbeidsplass treffer man nordmenn, man får en sosial, norsk omgangskrets, og man forstår det norske samfunn på en langt bedre måte. Samtidig gir det en til-

fredsstillelse å forsørge seg selv og sine, slik det gir oss etniske nordmenn.

For å oppnå dette er en helt avhengig av å kunne norsk og ønske å integrere seg i det norske samfunnet.

Bent Høie (H) [10:42:51]: Jeg vil først si at jeg er veldig glad for at Svendsen fra Fremskrittspartiet trekker fram eksemplet med somaliere som har kommet til Norge, og somaliere som bor i USA, i forhold til muligheten for integrering. Det gir et helt klart – og det jeg mener er et korrekt – bilde, nemlig at det er måten land tar imot flyktninger, asylsøkere og innvandrere på, som er det avgjørende for muligheten for å lykkes med et integreringsarbeid, og ikke bakgrunnen, de kulturelle forhold, hos dem som kommer. I tidligere debatter av denne typen har Fremskrittspartiet ofte framhevet de kulturelle forskjellene mellom de ulike gruppene som en årsak til manglende integrering. Jeg opplever nå at partiet har en annen holdning til dette, og det er jeg veldig glad for.

St.meld. nr. 49 for 2003–2004, om mangfold gjennom integrering og deltakelse, er på mange måter en tverrpolitisk felles basis for integrerings- og mangfoldspolitikken. I den meldingen og i oppfølgingen av den ble det foreslått og igangsatt en rekke tiltak som nå har virket over noen tid. I årets statsbudsjett har Regjeringen lagt fram en handlingsplan med 28 tiltak som berører ulike departementer. 22 av dem er en oppfølging av de tiltakene som ble satt i gang av den forrige regjeringen, og så er det en del nye tiltak i tillegg. Det er veldig positivt at det går en linje i dette arbeidet, for det tror jeg er avgjørende for muligheten til å lykkes. Men som stastråden sa i sitt innlegg, er det øy avgjørende at en har en systematisk rapportering og følger opp de samme målsettingene over tid.

I stortingsmeldingen om inkludering og deltakelse ble det lagt opp til konkrete målbare mål i forhold til arbeidet. Et vesentlig mål er selvfølgelig deltakelse i arbeidslivet, som mange av dem som har hatt ordet tidligere i debatten, har vært opptatt av. Det er ikke det eneste målet. En kan si at målet er deltakelse og levekår, men det er også tilknytning og tilhørighet. Disse to overordnede målsettingene henger nøye sammen. I stortingsmeldingen ble de delt opp i to grupper: Mål for voksne innvandrere, altså personer som kommer til Norge i voksen alder, og mål for barn som vokser opp i Norge, men har innvandrerbakgrunn. For voksne innvandrere ble det satt opp fem konkrete mål, i forhold til deltakelse og levekår og i forhold til tilknytning og tilhørighet, og for barn som vokser opp i Norge, ble det satt opp fire konkrete mål, i forhold til deltakelse og levekår og i forhold til tilknytning og tilhørighet.

Når det gjelder statsrådets innlegg, er det litt uklart for meg om den nye regjeringen har til hensikt å rapportere årlig til Stortinget i forhold til de samme målene, slik det ble lagt til grunn under Stortingets behandling av St.meld. nr. 49. Jeg mener det er vesentlig at en uavhengig av skiftende politiske forhold og regjeringer rapporterer i forhold til de samme målene, eventuelt kommer med tilleggsmål, slik at en over tid kan se om en lykkes med de tiltakene en har satt i verk i forhold til konkrete, målbare mål. Jeg hå-

per at statsråden i sitt innlegg senere kommer inn på om en har til hensikt å følge opp de samme konkrete målene.

Så har vi introduksjonsordningen. Av og til i denne debatten kan en få inntrykk av at det fortsatt bare skurer og går, men det gjør det altså ikke. Det er satt i gang en rekke tiltak. Det er stor forskjell på den måten personer som kommer til Norge, blir mottatt på i dag, og måten de ble mottatt på for bare få år siden. Det betyr at det vil være stor forskjell på hvor raskt integreringen kan skje for dem som kommer til Norge i dag, i forhold til for dem som kom til Norge for bare noen få år siden. Når det gjelder introduksjonsordningen, som så langt har vært en suksess, er over halvparten, 53 pst. – av en egentlig liten gruppe – i jobb eller har begynt med utdanning etter programmets slutt. Det er åpenbart at en vesentlig del av dette skyldes kravet om norskopplæring, kravet om deltakelse, og ikke minst muligheten til å få en innføring i norsk samfunns- og arbeidsliv. Hvis man gjennom denne debatten kan være enige om at måten Norge tar imot innvandrere, asylsøkere og flyktninger på, er avgjørende for å lykkes, tror jeg vi kan se positivt på framtiden.

Rolf Reikvam (SV) [10:48:27]: La meg starte med et lite hjertesukk. Det går på språket i det åpne rom, språket vi bruker om denne typen saker. Det språket vi bruker, er ikke et inkluderende språk. La meg gi et eksempel: Vi omtaler folk med en annen kulturell bakgrunn enn oss selv som fremmedkulturelle. Det er ganske åpenbart at hvis vi ønsker en aktiv inkluderingspolitikk, er ikke «fremmedkulturell» et godt utgangspunkt. Det å være bevisst på språk og begrepsbruk i det åpne rom, er fryktelig viktig for hvordan politikken blir, og hvordan virkeligheten blir. Vi har egentlig ikke noen annen måte å definere vår virkelighet på enn gjennom språk og begrepsbruk. Derfor er det fryktelig viktig at vi er bevisste på og har et aktivt forhold til språket, og at vi ikke bruker et språk som i seg selv er ekskluderende.

Vi er i ferd med å utvikle en ny underklasse i dette landet, og det er ganske alvorlig. Det er en ny underklasse som i hovedsak består av folk med innvandrerbakgrunn. Den består av folk uten arbeid, og den består av folk som blir rekruttert inn i de lavest lønnede yrkene i vårt samfunn. Både blant dem som er uten arbeid og blant dem som får de lavest lønnede jobbene i vårt samfunn, er innvandrerbefolkningen overrepresentert. Dette gir grunn til bekymring.

På kort sikt har Regjeringen lagt fram en handlingsplan med mange punkter. Der står det veldig mye bra som helt klart vil virke på kort sikt. Men de langsiktige utfordringene våre i forhold til innvandrere går på utdanning. Det er helt åpenbart at dette i stor grad har med utdanning og utdanningspolitikk å gjøre. Ungdom med innvandrerbakgrunn velger bort videregående skole i vesentlig høyere grad enn det etnisk norske barn gjør. Det gjelder spesielt innenfor yrkesfagutdanningen og de praktiske fagene. Der ser vi at de som har innvandrerbakgrunn, er overrepresentert i forhold til å velge bort utdanning – det vi tidligere kalte at noen droppet ut eller forsvant ut av vårt utdanningssystem. Der har vi kanskje den aller største ut-

fordringen – hvordan skal vi klare å inkludere barn og unge med innvandrerbakgrunn og påse at de tar utdanning og fullfører utdanning i samme grad som etnisk norske.

Jeg vil anta at det er ganske åpenbart at språkopplæringen – norskopplæringen – er helt sentral. Men man kan ikke se norskopplæring uavhengig av morsmålsopplæring. Det er en sammenheng mellom morsmålsopplæring og norskopplæring. Hvis vi har et godt utdanningstilbud og et godt opplæringstilbud når det gjelder morsmål, er det også en styrke i forhold til å lære norsk. Det er en nær sammenheng mellom muligheten til å lære norsk på en god måte og en god morsmålsopplæring. I vår iver etter at innvandrere skal lære norsk, må vi ikke glemme at vi må ha et godt morsmålsopplæringstilbud også. Det har noe med gjenkjenning å gjøre. Vi må ha et utdanningssystem som er slik at innvandrere kan kjenne seg igjen og oppleve at dette angår dem. Der er morsmålsopplæring og tilpasset opplæring det helt sentrale. Der må vi sette inn støtet, og der må vi sette inn ressursene i tiden framover.

Vi kan gå enda lenger tilbake, enda tidligere i oppveksten. Et skikkelig barnehagetilbud, gratis kjernetid for alle barn, vil være helt sentralt for å styrke morsmålsopplæringen.

La meg helt til slutt fortsette med utdanning. Det går på vårt system når det gjelder godkjenning av utenlandske utdanninger. Vi har en tendens til å være oss selv nok i dette landet. Når det gjelder å godkjenne utdanninger folk har fra utlandet, har vi store utfordringer. Der bør vi ta et grep. Det burde være enkelt å ta et grep som gjør det lettere å få godkjent utdanning fra utlandet. Det ville bety veldig mye for mange innvandrere som kom hit til landet med en god utdanningsbakgrunn.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [10:53:50]: Interpellanten tar opp en meget aktuell problemstilling. I en tid da Norge trenger arbeidskraft, er det et stort problem at ledigheten blant innvandrere er over tre ganger så høy som i resten av befolkningen. Dersom enkelte grupper opplever å bli utestengt fra arbeidslivet, kan det bidra til uro og konflikt.

Kristelig Folkeparti ønsket at inkludering av innvandrere i arbeidslivet skulle være et nytt delmål i IA-avtalen, da vi vet at den viktigste veien til integrering går gjennom arbeidslivet. Vi ønsket også at det kommunale ansvaret for integrering av flyktninger og innvandrere skulle inngå i minimumskravet til den nye arbeids- og velferdsforvaltningen. Regjeringen gikk imot dette, men jeg er glad for at flere kommuner frivillig har valgt en slik løsning, som fører til at innvandrere i likhet med andre brukere får et helhetlig tilbud på ett og samme sted.

Kristelig Folkeparti har også fremmet et Dokument nr. 8-forslag med sju konkrete tiltak for å sikre alle som bor i Norge, lik mulighet til arbeid. Vi foreslo bl.a. å øke bruken av lønnstilskudd til arbeidsgiver, da vi vet at denne ordningen fungerer godt. Personer som er kvalifisert for arbeid i Norge, opplever å bli holdt utenfor arbeidslivet. Det finnes faktisk mange som har høy utdanning og god kompetanse. Denne kvalifiserte gruppen bør ha mulighet til å tilby arbeidsgiver et tilskudd det første året dersom

bedriften velger å satse på dem. Vi vet av erfaring at flertallet av dem som gis en mulighet til å vise hva de kan, får videre arbeid, enten i samme bedrift eller andre steder som følge av anbefalinger fra stedet der de først arbeidet.

Denne måneden stod det en tankevekkende artikkel i Agderposten om en innvandrer som ikke fikk lærlingplass på Sørlandet, til tross for gode norskkunnskaper og flotte eksamenspapirer. Han er ikke et enestående eksempel. Altfor mange mennesker med innvandrerbakgrunn blir stengt ute fra arbeidsmarkedet.

Arbeidsgiver bør selvsagt ansette den best kvalifiserte arbeidssøkeren når ledige stillinger skal besettes, men dersom enkelte søknader havner i søpla bare fordi søkeren har innvandrerbakgrunn, kan bedriften bli erstatningsansvarlig. Diskriminering på grunn av hudfarge eller etnisk opprinnelse er forbudt i Norge.

I den nye Handlingsplan for integrering og inkludering står det:

«Alle arbeidsgivere, både statlige, kommunale og private, bør ha en bevisst og aktiv rekrutteringspolitikk overfor personer med innvandrerbakgrunn og motarbeide alle former for direkte og indirekte diskriminering.»

Dette er et mål som Kristelig Folkeparti støtter. Dessverre er det langt igjen før målet er nådd. Ifølge siste utgave av bladet Velferd har intervjuer med over tusen bedriftsledere vist at bare én av hundre har innført spesifikke tiltak for å øke rekrutteringen for denne gruppen. Bare én av tre kunne tenke seg å skrive i stillingsannonsen at ikke-vestlige innvandrere oppfordres til å søke. Dette er tankevekkende og alvorlig.

Slike holdninger som bladet Velferd dokumenterer, er diskriminerende og viser hvor viktig det er at innvandrere tidlig får prøve seg i arbeid og ikke bli bortsortert før de i det hele tatt har fått anledning til å presentere seg selv og sine kvalifikasjoner.

I handlingsplanen vil Regjeringen kartlegge omfanget av diskriminering på boligmarkedet. Det er viktig, men jeg vil anbefale at Regjeringen også kartlegger diskrimineringen som forekommer på arbeidsmarkedet, da vi mangler god kunnskap om omfanget av dette.

Det er viktig at vi øker bevilgningene til arbeidsmarkedstiltak, utvider voksenopplæringstilbudet og forbedrer norskopplæringen for dem som mangler slik kvalifisering. Kristelig Folkeparti tror at dette er gode virkemidler.

Skal vi nå målet om et arbeidsmarked med plass for alle, der alle har like muligheter og rettigheter, må alle ta samfunnsansvar. Offentlig sektor må gå foran med et godt eksempel ved nyansettelser og kalle innvandrere inn til intervju.

Jeg er overbevist om at fordommer er mye av årsaken til at arbeidsledigheten blant innvandrere er tre ganger så høy som i resten av befolkningen. Dette er en utfordring for oss alle.

Dagfinn Sundsbø (Sp) [10:59:08]: Jeg skal berøre noe som kan fortone seg som en liten del av det området som er oppe til diskusjon.

Asylsøkere i Norge får en midlertidig arbeidstillatelse. I går i muntlig spørretime var Fremskrittspartiets formann opptatt av hvorfor asylsøkere ikke umiddelbart fikk trukket arbeidstillatelsen tilbake dersom de ikke fikk oppholdstillatelse. Det kan være et rimelig spørsmål.

I Romerikes Blad i går var fokus rettet mot et annet forhold som gjør at arbeidstillatelsen ikke blir reell på grunn av formelle og praktiske hindringer asylsøkere møter i det norske samfunnet. Etter hva bladet opplyser, blir bankene advart av myndighetene mot å gi bankkonto til innvandre uten permanent oppholdstillatelse og identifikasjonsdokument med personnummer. Arbeidsgivere sier at uten bankkonto kan de ikke foreta ordinær lønnsutbetaling. En arbeidsgiver som avverter i østeuropeiske aviser etter arbeidskraft for å dekke budtjenester, sa det var uaktuelt å ansette folk som en ikke kunne foreta ordinær lønnsutbetaling til. Bare det å opplyse til en potensiell arbeidsgiver at en ikke har noe så vanlig som en bankkonto, skaper i seg selv – registrerer jeg – barrierer for en asylsøker mot å bli vurdert som en interessant arbeidssøker. Asylmottaket i Skedsmo ønsker å gjøre noe med dette. De etablerer programmet «Ready to work» – nå som vi får norskopplæring, kan de antakelig bytte navn etter jul – og tar sikte på å hjelpe asylsøkere ut i arbeid. De sier at de skal opprette bankkonti i mottakets navn, slik at arbeidsgiver får det kontonummeret som kreves av arbeidstaker. Lønnene kan da utbetales på vanlig måte, men med mottaket som mellomledd mellom arbeidsgiver og asylsøker, sier ledelsen ved asylmottaket. Det er bra. Men en kan spørre: Trenger det å være slik?

Noen vil kanskje mene at det er uklokt å gi asylsøkere som er til vurdering for innvilging – eller har fått avslag – av søknad om varig opphold, anledning til integrering i det norske samfunnet gjennom arbeid og deltakelse i vårt dagligliv. Jeg er uenig med dem som er redd for det, og jeg tror det mest ukloke vi kan gjøre, er å ha mennesker gående uvirksomme i spent og nervøs venting på sin framtidige skjebne. Jeg har møtt noen av dem, og det er ikke personer en har lyst til å bytte rolle med. Derfor er det grunn til å være svært glad for at vi nå får innført norskundervisning igjen i våre asylmottak. Det vil nok bli en del som må reise ut av landet med noe norskkunnskap de ikke får direkte nytte av, men det er til langt mindre skade enn at det går år og dag før mennesker vi forutsetter skal integreres i norsk samfunns- og arbeidsliv, får muligheter til å lære det viktigste for å oppnå integrering, nemlig språk – som mange har understreket i dag.

Interpellanten viser til at tilknytning til arbeidsmarkedet er av stor betydning for den enkeltes muligheter for deltakelse, selvrealisering og forsørgelse. Det er helt riktig, og vi vil at det skal være slik. Tilknytning til arbeidsmarkedet er derfor også viktig for asylsøkere som venter på å få sin sak behandlet. Om vi kan dempe frustrasjonen og usikkerheten som oppstår i denne ventetiden gjennom aktivitet og deltakelse i arbeidslivet, hjelper vi både den enkelte og samfunnet i stor grad. Ordtaket «lediggang er roten til alt ondt» passer antakelig bedre for asylsøkere enn for de fleste av oss.

Derfor håper jeg at det også blir satt søkelys på denne fliken av en problemstilling. Når vi først har sagt at det er viktig at asylsøkere kan delta i arbeidslivet, er det også viktig at vi faktisk legger forholdene til rette for at de skal kunne gjøre det, og at det oppleves som en håndrekning for dem det gjelder. Men jeg tror først og fremst det ville være til stor nytte for de lokalsamfunn de lever i, og for samfunnet generelt sett, både i forhold til arbeid som ytes, og i forhold til den integrering som oppnås.

André N. Skjelstad (V) [11:03:43]: Norge er et flerkulturelt samfunn, og veldig mye har vært vellykket når det gjelder integrering av innvandrere. Vi i Venstre mener at det er viktig å fokusere på at de aller fleste innvandrere er lovlidige mennesker som ønsker å arbeide og å bli integrert i det norske samfunnet.

Det er imidlertid ingen tvil om at vi har en rekke utfordringer. Manglende integrering har ført til at enkelte grupper i dag står mer eller mindre utenfor samfunnet. Dette åpner for nye sosiale underklasser, fattigdom og økt kriminalitet. I dag er for mange innvandrere overrepresentert blant arbeidsløse, blant kriminelle og blant de svakeste elevene. Dette ser vi i Venstre på som et kraftig varsko om nødvendigheten av en bedre integreringspolitikk.

Når det er sagt, er det viktig å understreke at det er umulig å generalisere innvandrere. Man verken kan eller bør plassere alle innvandrere i en og samme bås. Venstre vil advare mot en stakkarsliggjøring av innvandrere generelt. Debattklimaet som settes av politiske ledere, kan være avgjørende for om vi lykkes i integreringsarbeidet, eller om konfliktene i stedet skjerpes.

Venstre vil presisere at det er store forskjeller mellom innvandrere, særlig mellom dem som har bodd her en stund, og dem som akkurat har kommet til Norge. Asylsøkere og flykninger kan ha erfaringer og opplevelser som er svært krevende, og de kan trenge behandling og oppfølging både fysisk og psykisk. Samtidig gjør de fleste en veldig god innsats for samfunnet.

Men tallene er klare. Altfor mange står likevel uten arbeid og forteller om vanskeligheter med å ta seg inn på arbeidsmarkedet. Det må settes i verk flere holdningskampanjer rettet mot arbeidsgivere. Undersøkelser har avslørt mistro og fremmedfiendtlighet blant mange arbeidsgivere. Diskriminering på bakgrunn av tro og kultur – og hvor en kommer fra – kan ikke tolereres, heller ikke i form av forbigående. Venstre har imidlertid tro på at noe av dette vil endre seg om ikke så lenge. Vi kommer til å se en ny generasjon arbeidsgivere som har gått på skole sammen med innvandrere, og som dermed har andre holdninger enn dagens ledere.

Å knytte plikter til rettigheter har alltid vært viktig for Venstre. Den som er voksen og frisk, har ansvar for å forsørge seg selv og sin familie. Det gjelder selvfølgelig også innvandrere. Arbeid er nøkkelen til å kunne ta makten over eget liv og opparbeide rettigheter i velferdssamfunnet, som er basert på en samfunnskontrakt: Gjør din plikt og krev din rett. Denne forståelsen må bibringes nye landsmenn i mye sterkere grad enn det vi har gjort til nå.

I dag er det nok slik at noen oppfatter trygde- og sosialsystemet som sjenerøst. De blir alt fra starten hengende i støtteavhengighet og utenforskap.

Det er også et faktum at det norske arbeidsmarkedet i dag er tilrettelagt for dem som er på innsiden. Arbeidsrettsreglene gir god beskyttelse for den som har arbeid, men utgjør et hinder for den som står utenfor. Arbeidsgivere kjenner tvil ved å skulle «ta sjansen» på å ansette en person med innvandrerbakgrunn. Om det ikke fungerer, står arbeidsgiveren fast med vedkommende etter seks måneder. Ved nedskjæringer må den som har arbeidet kortest, gå – hvilket som oftest er nye nordmenn eller ungdom. Arbeidsrettsreglene må reformeres, slik at fleksibilitet og mottakelighet oppmuntres. Dagens fiksering på en eneste ansettelsesform – den faste – skyver automatisk ut folk uten fast ansettelse, i håpløst svake posisjoner. Venstre har tro på at et mer fleksibelt system som også åpner for midlertidige ansettelser, kan være med på å gi folk med innvandrerbakgrunn adgang til arbeidslivet.

Veien inn til arbeidslivet går særlig gjennom tre porter: utdanning, arbeidserfaring og språkkunnskaper. Krav til norsk for å få arbeid, sammen med lang ventetid for å få tilbud, setter folk fast i stønadsfella. Venstre mener derfor at det trengs en større fleksibilitet i norskundervisningen.

Venstre sier som sagt at de som er friske, ikke skal leve på bidrag, men vi er selvfølgelig klar over at det ikke alltid er lett å avgjøre hvem som er friske og hvem som er syke. På lengre sikt er det i alles interesse at stønadskulturen brytes.

Norge er best når vi opptrer reelt, uavhengig av hva vi heter, hvor vi bor og hvordan vi ser ut. Det å være real er at man har en reell sjanse når man skal søke arbeid. Det å være real er at barn og unge i oppvekstfasen får de beste muligheter for å ha det bra. Inkludering omfatter oss alle, uansett hvem vi er og hva vi er. Vi stiller likt da. Vi stiller ikke med noen spesielle fortrinn, men vi blir tatt på alvor uansett hvem vi er.

Jan Böhler (A) [11:08:40]: Det aller alvorligste når det gjelder arbeidsledighet blant minoritetsgruppene, er at store ungdomsgrupper, iallfall blant visse minoriteter, nå går arbeidsledige. Det henger sammen med frafallet fra videregående skole. Det er urovekkende at undersøkelser som er gjort både av den forrige regjeringen da den lagde sin storbymelding, og av en arbeidsgruppe statsråd Djupe-dal nedsatte i fjor, viser at i visse minoritetsgrupper kan frafallet fra videregående skole ligge helt opp mot 60 pst. når det gjelder hvem som har fullført etter fem år. Det er særlig gutter som slutter i videregående. Jentene i minoritetsgruppene har vist seg å være flinkere til å følge opp utdanningen. Oppfølgingstjenestene knyttet til Reform 94 har på ingen måte i områder hvor disse minoritetsgruppene er høyt representert, kapasitet til å ta seg av dem som slutter i videregående, og gi dem et godt nok tilbud. Det fører til at mange av dem som blir gående uten utdanning – i dag er det ikke masse vaktmesterjobber, det er ikke masse muligheter til å komme inn i arbeidslivet på en mer direkte måte på enn ved å ha en solid utdanning – er i faren for rekruttering til gjengmiljøer, til rusmisbruk og

til langvarig arbeidsledighet, i mange, mange år. Den løpebanen er den aller alvorligste, etter min mening, og noe en må angripe når man skal diskutere arbeidsledighet i minoritetsgruppene.

Grunnene til at mange slutter i videregående og ikke kommer seg gjennom, er for det første at mange av disse er praktisk orienterte, flinke med hendene, kloke i praktisk retning og ønsker lærlingplass. I gjennomsnitt i hele landet har nå omtrent halvparten av dem som har søkt lærlingplass, fått lærlingplass. Det fører jo til et frafall når de ikke kommer videre den veien de ønsker. Mange av disse er dårlige i norsk. Hvis det viser seg at de fortsatt er dårlige i norsk i videregående, er det ikke noe opplæring i det der, så man fortsetter bare å falle utenfor – og har gjort det egentlig under hele skoleløpet. Dette går helt tilbake til norskopplæring i barnehagene. I forbindelse med det forsøket som arbeids- og inkluderingsministeren har satt i gang i Stovner bydel med norsk i barnehagene, gratis kjernetid tre–fire timer for å lære norsk, har man fått møte, og fått tak i, 400 nye barn som man før ikke visste om, fordi de ikke søkte om barnehageplass i det hele tatt. Vi får håpe at når man starter derfra, med en grunnleggende innsats som må begynne fra barnehagealder, er det mulighet for at man får ned frafallet. Dette henger sammen med leksehjelp i skolen, og det henger sammen med praktiske valgfag i ungdomsskolen, som det er for lite av nå.

Den grunnleggende innsatsen i forhold til den arbeidsledigheten som jeg er redd bare kan utvikle seg i en negativ retning i noen av disse ungdomsgruppene, må begynne fra barnehagealderen av. Det må bli flere lærlingplasser, og det må også handle om å vurdere endringer i Reform 94. For dem som er så skoletrøtte at alternativet er å slutte, må det være flere muligheter til å komme direkte inn i praktisk opplæring, være med på noe, komme videre, i stedet for bare å havne ut i et tomrom.

Jeg vil oppfordre arbeids- og inkluderingsministeren til særlig å fokusere på arbeidsledigheten blant minoritetsungdommer, og særlig de minoritetsgruppene – for det er store forskjeller på dem – hvor dette er et stort problem. Jeg vil oppfordre til å samarbeide med utdanningsministeren om en stor innsats på det området, og om nødvendig gå inn på å vurdere endringer i Reform 94 for bedre å hindre frafallet i videregående skole.

Per-Willy Amundsen (FrP) [11:13:17]: I debatten rundt integreringspolitikk, rundt problemstillingen at altfor mange innvandrere dessverre ikke deltar i arbeidslivet, har man, tror jeg, valgt å overse en helt grunnleggende problemstilling. Jeg skal tillate meg å komme med en påstand. Min påstand er som følger: Grunnen til at integrering ikke fungerer godt i det norske samfunnet, er en grunnleggende svikt, en grunnleggende feil i den sosialdemokratiske samfunnsstrukturen, måten man har valgt å bygge samfunnet opp på, måten man har valgt å organisere det sosialdemokratiske samfunnet på. I stedet for å ha en tilnærming til innvandrere hvor man ser på dem som enkeltmennesker, enkeltindivider som kan bidra, som man kan ta seriøst og stille krav til, har man valgt å lage et samfunnssystem basert på offentlige ordninger, støtte

og velferd i forhold til offentlige ytelser. Men man har altså i det systemet glemt det helt grunnleggende viktige, nemlig det å stille krav til mennesker om å skaffe seg arbeid, skaffe seg et eget utkomme – være i stand til å ta vare på seg selv og sine. Det er ikke innvandreneres feil at det er stor arbeidsledighet blant den gruppen. Det er politikerne som har laget et system der man har valgt å fokusere på økonomiske rettigheter, særordninger, enten vi snakker om gratis kjernetid i barnehager eller f.eks. snakker om kvoteringsordninger, som Regjeringen nå er inne på. De har valgt å gjøre det istedenfor å gi den enkelte innvandreren respekt han eller hun fortjener, nemlig ved å stille krav til at man selv skal skaffe seg arbeid og eget utkomme.

Offentlige tilskudd er passiviserende. Har man det som utgangspunkt, har man også den rette innfallsvinkelen i forhold til hvordan man løser integreringsproblemet. Men i stedet velger man å signalisere en helt gal retning når man tar til orde for kvotering i arbeidsmarkedet. Jeg tror, enda en gang, at Regjeringen ved å si at vi må kvotere inn innvandrene, sender et signal som er med på å stakkarsliggjøre dem, fordi man samtidig sier at vi må ha særordninger for at de skal få innpass i arbeidsmarkedet.

Kulturelle barrierer har vært nevnt. Det er klart at det er kulturelle barrierer for mennesker som kommer fra kulturer som står veldig langt fra oss! Fjernkulturelle, er det vi snakker om, selv om SV ikke liker språkbruken. Det er en utfordring. For et par dager siden kunne man lese i avisen om to–tre innvandrere som mistet jobben sin fordi de ikke fungerte. De forlangte å ta pauser for å be bønnen mens de stod langs et samleband. Det er klart at arbeidsgiver ikke kan akseptere det. Den type barrierer må man legge fra seg når man velger å bosette seg i Norge. Man må velge å tilpasse seg det norske samfunnet og velge å tilpasse seg det norske arbeidslivet slik som det fungerer, for at man skal bli vellykket i det norske arbeidslivet. Det er en selvfølge, og det bør ligge i bunnen.

Så er jeg glad for at det er mange her som snakker om norsk som en grunnleggende nøkkel. Det å lære seg norsk og få norskkunnskaper er helt klart en grunnleggende nøkkel for å lykkes i Norge. Det er helt klart at det er det. Men man skal ikke mange år tilbake i tid for å se at Fremskrittspartiet nesten ble skjelt ut fordi vi krevde at innvandrere måtte lære seg norsk. Der har i hvert fall de andre partiene skjønnet poenget. Håpet er at de andre partiene også skjønner poenget når det kommer til det som er vel så viktig, nemlig at nøkkelen til integrering har noe å gjøre med å stille krav til mennesker, ta mennesker seriøst og høytidelig – behandle dem på en skikkelig måte ved å stille krav, og ikke velge å møte alle innvandrere som kommer til Norge, med offentlige tilskudd og støtteordninger.

Karin Andersen (SV) [11:18:36]: Interpellanten reiser etter mitt syn en av de tre virkelig store verdidebattene vi har for framtida. Den ene debatten dreier seg om klima og framtidige levekår på jorda. Den andre debatten dreier seg om fattigdom og fordeling. Den tredje debatten dreier seg om inkludering og hvordan vi skal greie å leve

sammen fredelig og godt i en verden der grenser og avstander bygges ned og blir borte.

Alternativet til å greie inkluderingsjobben er jo at det bygges nye murer, og at fiendskapen vokser. Det er et alternativ som SV er sterkt uenig i og ikke føler noen trygghet ved. Derfor er denne debatten meget viktig. Nøkkelen til integrering og inkludering tror SV ligger i at vi har et positivt utgangspunkt, nemlig at vi i utgangspunktet sier: velkommen hit. Hvis vi starter med å si velkommen hit, slik som en del andre land gjør, har vi også et helt annet utgangspunkt for å bli forstått i de krav og de nødvendigheter som må til for at man skal kunne lykkes i det norske samfunnet, bl.a. når det gjelder språk. Jeg tror at det er der SV og Fremskrittspartiet skiller skarpest lag, for i Fremskrittspartiet er man mest opptatt av å beskrive dette som et problem i seg sjøl, at det er skummelt at folk flytter på seg og kommer hit, og at det er så vanskelig at da er vi nødt til å til å vise fram en pisk først slik at det oppleves som litt lite attraktivt å komme til Norge.

Sjøl er jeg ganske glad når jeg reiser rundt i verden og oppdager at folk faktisk har hørt om Norge og kunne tenke seg å komme hit. Jeg synes det er en stor fordel, og jeg ønsker faktisk at flere skulle komme.

Så er det viktig at vi er klar over mangfoldet i innvandrerbefolkningen. For det første er de langt mer forskjellige enn vi nordmenn er, sjøl om vi er veldig forskjellige. Det skaper av og til problemer, til og med mellom oss i dette landet, at vi har noen kulturelle særtrekk i forskjellige deler av landet. Men innvandrerne er jo svært mangfoldige, og de er veldig mangfoldige når det gjelder kunnskaper, kompetanse og utdanning også. Derfor blir det å omtale dette som ett problem på en måte veldig feil. Derfor må vi ha en veldig differensiert politikk, og en politikk som utjevner de forskjellene som faktisk eksisterer når det gjelder muligheter. Det er derfor det må være forskjellige tiltak for forskjellige mennesker, for å skape likhet. Der skiller også Fremskrittspartiet og SV lag – i høy grad.

Så blir det også litt merkelig å høre når representanten Svendsen fra Fremskrittspartiet retter pekefingeren mot SV i forhold til kvinner og integrering. Ja, SV har slåss for retten også for dem som er familiegjenforent til å få norskopplæring. Det er meget viktig for kvinnene. Det er meget viktig, for det er flest kvinner som blir familiegjenforent. Vi har slåss for å få på plass barnehager – i den saken har vi riktignok hatt et godt samarbeid med Fremskrittspartiet. Dette har også vært et av våre hovedpunkter når vi har vært kritiske til kontantstøtten, for kontantstøtten virker slik at den er en så stor økonomisk belønning for mange innvandrerfamilier og -kvinner at det ikke er lønnsomt for dem å gå ut i arbeidslivet.

SV har vært en ivrig forkjemper for tiltak for kvinner, f.eks. Quo Vadis i Oslo, som er et tiltak rettet mot kvinner som i hovedsak er analfabeter – et tiltak som er meget vellykket, og som virker veldig bra. Jeg kan også nevne en rekke andre tiltak. Så den beskyldningen er helt uberettiget. Dette mener jeg Fremskrittspartiet skal slutte med.

SV mener at det er en stor fordel for Norge at en stor del av befolkningen vår faktisk er tospråklig. SV er en iv-

rig forkjemper for at folk skal lære seg norsk. Derfor har vi også slåss for norskopplæring på asylmottakene. Vi sier: Hvis du har behov for å søke asyl i Norge, er det helt greit, men start med å lære deg norsk med en gang – det er nødvendig! Men når vi snakker om morsmålsopplæring, er det også veldig viktig at vi ikke snakker om dette som om det er et problem. Det er jo en fordel at folk kan to språk. Mange av de store språkene i verden i dag er jo språk som er veldig fremmede for nordmenn, men de kommer til å bli utrolig viktige i framtida. At vi da har deler av befolkningen som behersker disse språkene, er en stor fordel for Norge. Men vi er også nødt til å omtale det som en fordel og ikke som et problem at noen faktisk beholder morsmålet sitt.

Torgeir Micaelsen (A) [11:23:57]: Jeg vil takke interpellanten for å ha tatt opp et svært viktig spørsmål. Det tror jeg alle som har deltatt i debatten, har sagt, og jeg gjentar bare det.

Først og fremst tror jeg dette handler om at i det store og hele er dette et svært viktig etisk verdispørsmål. For meg, og også for faren min som mistet jobben for noen år siden, er det sånn. Det ordnet seg, og han fikk seg ny jobb, men jeg bare så fortvilelsen i fjeset hans da han mistet den jobben. Jeg så hva det gjør med et menneske å gå rundt i et samfunn uten å ha noe å drive med hver dag. Det handler om identitet, og det handler om integritet. Derfor er det svært beklagelig at vi er i en situasjon hvor det er mange mennesker, spesielt innenfor det feltet vi nå diskuterer, som står utenfor arbeidslivet.

For noen måneder siden – det var sikkert episode nummer 100 når det gjelder mennesker jeg har møtt som forteller meg en slik historie – var det en ung herremann i Drammen som fortalte meg at han var utdannet elektroingeniør. Han hadde i løpet av året søkt på et titalls jobber i en sektor der det helt åpenbart er behov for flere ingeniører, uten å lykkes i noen av tilfellene. Jeg tror mange i denne salen har hørt tilsvarende historier eller møtt disse menneskene.

Da undrer det meg når representanten Amundsen fra Fremskrittspartiet mener at vi skal stille ytterligere krav til disse menneskene. Jeg er helt enig i at det skal stilles krav. Selvfølgelig skal det stilles krav. Men hvilke krav er det han mener skal stilles til mennesker som aktivt stiller seg opp i køen, som aktivt søker på jobber – og som får nei gang på gang? Hva slags type sanksjoner er det man skal bruke mot disse menneskene? Det stiller jeg meg spørsmål om.

Jeg stiller meg også dette spørsmålet: Er det slik at Fremskrittspartiet mener at mennesker som kommer til Norge, som har et annet morsmål, og som prøver å lære seg norsk, på egen hånd skal bidra til at barna i familien skal lære seg norsk uten hjelp fra det offentlige, fellesskapet? Jeg mener ikke det. Derfor er jeg veldig glad for forsøksprosjektet om gratis kjernetid i barnehage, og det at vi skal skaffe alle en barnehageplass. Jeg er glad for at samfunnet skal stille opp for mennesker som har behov for vår hjelp til å få lært seg norsk. Selvsagt er det foreldrenes ansvar. Men det er da for mye forlangt at et men-

neske som ikke selv behersker norsk, også på egen hånd skal ha ansvaret for å lære sine barn dette.

Jeg stiller meg undrende til hva det menes med krav, og hvilke type sanksjoner man ser for seg hvis det offentlige eller fellesskapet ikke i det hele tatt skal ha noen rolle å spille i dette. Det vil jeg gjerne ha svar på.

Så til selve spørsmålet, og det handler om tiltakene som jeg mener må diskuteres. Jeg skal bare ta noen små forslag som jeg tror kan få det til å gå i riktig retning.

For det første er jeg helt enig med representanten Reikvam i at de av oss som har en stemme i den offentlige debatten, skal være veldig forsiktige med hva slags ord vi bruker. Jeg mener at inkludering er et godt ord. Det er faktisk en diskusjon om hvorvidt integrering er et godt ord. Det er ikke alle som synes at det er det beste ordet. Så det å bruke ordet inkludering og det å slutte å kalle folk fremmedkulturelle eller fjernkulturelle er en konstruktiv måte å begynne på.

Så til det Reikvam også tar opp, som handler om godkjenning av utdannelse. I mitt forrige virke, da jeg var sivilarbeider i Norsk Folkehjelp, møtte jeg en person som hadde en kjæreste som var fra Spania. Han hadde psykologutdannelse fra et universitet i Madrid. De skulle gifte seg. Han skulle flytte til Norge og få godkjent denne utdannelsen her. Han hadde altså en etnisk norsk kjæreste, som stod på uke etter uke, og det ble etter hvert måned etter måned. Til slutt ble det to år for å komme gjennom hele denne kverna vi har satt i gang i Norge, for å få godkjent her i Norge en psykologutdannelse fra et av Europas fremste universiteter. Da kan jeg tenke meg hvordan det å ha en utdannelse fra mer grisgrendte strøk, som Fremskrittspartiet har omtalt – «fjernkulturelle» strøk er vel da det riktige ordet i Fremskrittspartiets terminologi – oppleves her i Norge.

Jeg oppfordrer sterkt statsråden til at vi i samråd finner ut hvordan vi kan forenkle og forbedre dette systemet, slik at man raskere kan få godkjent den utdannelsen man har fra et annet sted i verden, og bruke evnene sine i Norge.

Et annet tiltak som jeg gjerne ser at vi kunne fått i stand – vi har foreslått det i Drammen, men der har vi ikke fått flertall for det, så det er mulig vi må prøve et annet sted først – er et prøveprosjekt om å få anonymiserte søknadsprosedyrer, f.eks. innenfor det offentlige.

Jeg tror det handler mye om barrierer. Det handler om holdninger, det handler om etikk, det handler om fordommer, ubevisste eller bevisste, om at mennesker med et ikke norsk klingende navn som Ola, eller Torgeir for den saks skyld, ubevisst eller bevisst blir silt ut i prosessen. Et prosjekt der vi kunne testet ut dette – der man kunne presentert hva man står for, hva slags kompetanse man har, hvilke kvalifikasjoner man har, uten nødvendigvis å oppgi navnet sitt – tror jeg kunne bidra til at flere kunne få muligheten til å komme i posisjon og komme på intervju, få vise hvem man er, vise at man behersker norsk, vise at man er en flink type på tross av at man heter Ali eller Khalid eller hva det måtte være.

Dette er to små tiltak som jeg tror kan være med og få denne ballen til å rulle noe fortere, for det går altfor tregt i dag. Det håper jeg vi kan være enige om.

Björg Tørresdal (KrF) [11:29:18]: I denne saken er det enighet om målet: et arbeidsmarked med plass til alle. Det er alvorlig at arbeidsledigheten blant personer med innvandrerbakgrunn i Norge fortsatt er mer enn tre ganger så høy som i befolkningen for øvrig. Det er alvorlig at dette har vært stabilt over lang tid. Ser vi på enkelte ikke-vestlige innvandrergupper, er forskjellen enda større.

Det viser at tiltak er nødvendig for å skape lik mulighet til arbeid. En MMI-undersøkelse viser at åtte av ti bedriftsledere ikke har et mål om mangfold gjennom å ansette folk med annen etnisk bakgrunn. Det betyr at Regjeringen må ha en aktiv politikk for å fremme ikke bare arbeid, men også inkludering i arbeidslivet.

Kristelig Folkeparti er positiv til Regjeringens Handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen, som bl.a. har til hensikt å gi mennesker med innvandringsbakgrunn mulighet til deltakelse i arbeidslivet. Kristelig Folkeparti støtter de tiltak som er skissert i handlingsplanen, og mange av dem er en oppfølging eller en videreføring av tiltak som ble satt i gang under Bondevik II-regjeringen. På enkelte områder vil Kristelig Folkeparti gå enda lenger enn Regjeringen.

Vi må starte med å stille spørsmålet: *Hvorfor* er arbeidsledigheten mye høyere blant innvandrere? Det er mange svar.

For det første handler det om språkopplæring og kompetanse. Det som blir utfordrende og spennende i tiden framover, er om vi får til en overgang fra introduksjonsordningen til det ordinære utdanningssystemet i Norge for dem som har behov for det. Videre handler det om motivasjon hos den enkelte innvandrere. Og sist, men kanskje mest, handler dette om at innvandrere diskrimineres. De får ikke tilgang på arbeid på lik linje med nordmenn med samme kvalifikasjoner.

Når det gjelder dette, mener Kristelig Folkeparti at vi bør ha en langt mer offensiv politikk overfor arbeidsgivere både i offentlig og i privat sektor.

Vi vil utvide ordningen med lønnstilskudd. Gjennom lønnstilskudd får personer med minoritetsbakgrunn og andre som strever med å komme inn på arbeidsmarkedet, mulighet for arbeidstrening og referanser fra ledere og kolleger.

Et annet offensivt grep er å lovfeste en såkalt aktivitetsplikt i diskrimineringsloven. Likestillingsloven oppstiller krav om at bedriftene skal arbeide for likestilling. Virksomheter som i lov er pålagt å utarbeide årsberetning, skal i årsberetningen redegjøre for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i virksomheten. Det skal dessuten redegjøres for tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling, og for å forhindre forskjellsbehandling i strid med likestillingsloven. Kristelig Folkeparti mener at en tilsvarende aktivitetsplikt bør inntas i diskrimineringsloven. Det vil etter vår mening bidra til at bedriftene blir nødt til å forholde seg aktivt til i hvor stor grad personer med minoritetsbakgrunn er ansatt i deres bedrift, de må utvikle planer og målsettinger for ansettelsespolitikken for å forhindre diskriminering og fremme likestilling.

(Tørresdal)

Kristelig Folkeparti har tidligere foreslått at en inkludering av innvandrere i arbeidslivet skulle ha vært et nytt delmål i IA-avtalen. Slik ble det dessverre ikke. Vi vet at veien til deltakelse og inkludering går gjennom arbeid og språkkunnskaper. Nettopp derfor er det viktig også å mobilisere arbeidslivets parter. Jeg håper derfor at den sterke fokuseringen på redusert sykefravær ikke fortrenger fokuseringen på inkludering i arbeidslivet.

Jeg hørte for noen dager siden om et prosjekt i et av våre naboland. Det gikk ut på at de som søkte stillinger, leverte søknad og CV uten navn, alder og kjønn – dette for at flere kvinner, flere eldre og flere innvandrere skulle ha en sjanse til å bli tilsatt. Kanskje skulle det også her i Norge vært gjennomført et slikt prosjekt?

Til slutt: Jeg tror det er rett at skepsisen mot det fremmede bare kan overvinnes gjennom praktiske, positive erfaringer. Det er der vi er nå. La personer med minoritetsbakgrunn få denne erfaringen og vise hvilken stor ressurs de er for landet vårt.

S o l v e i g H o r n e hadde her overtatt presidentplassen.

Lise Christoffersen (A) [11:33:54]: Som siste taler i debatten før statsråden har jeg lyst til å takke alle som har bidratt i debatten.

Jeg merket meg det som André N. Skjelstad understreket, viktigheten av at vi ikke stakkarliggjør innvandrere som gruppe, at mye av det handler om hvilken innretning debatten om inkludering av innvandrere, asylsøkere og flyktinger får, og at vi politikere har et stort ansvar for måten den debatten innrettes på.

Jeg synes det er flott at debatten her i dag har hatt et positivt fortegn. Det er et tydelig signal til offentligheten. Selv om media glimrer med sitt fravær i viktige debatter, kan vi ta ansvaret for å spre det glade budskap på egen hånd. Det er dessverre ofte slik at media nettopp fokuserer på negative ting og ikke på positive ting, de fokuserer på ad hoc- og enkelthendelser i stedet for det som er det store bildet. Vi har som politikere et ansvar for å bidra til at vi får en endring også i medias holdning til denne typen spørsmål.

Til Per-Willy Amundsen har jeg lyst til her og nå å tilby et lynkurs i sosialdemokrati. Der er det grunnleggende prinsippet: yte etter evne og få etter behov. Det er ikke snillisme at folk får bidrag til livsopphold når de ikke klarer å få en jobb og få innpass på arbeidsmarkedet, men målet for et sosialdemokratiske samfunn er jobb til alle. Statistikken viser også at innvandrere står i kø for å få jobb, men problemet er at en for stor andel av dem rett og slett ikke får.

Debatten her i dag synes jeg har vært positiv. Jeg synes også det er flott å kunne konstatere at i denne debatten har vi Norges befolkning i ryggen. Statistisk sentralbyrå måler holdninger til innvandrere jevnlig – hvert eneste år. I den siste offentliggjorte målingen går det tydelig fram at hele 69 pst. av den norske befolkningen er enig i at innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv. Når

vi kommer til påstanden om at alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til jobb som nordmenn, er hele 90 pst. av den norske befolkningen enig i den. Andelen som er positive til innvandrere langs flere dimensjoner, øker altså fra år til år. Så her står vi politikere på veldig trygg grunn. Den norske befolkning står bak oss.

Det ble gitt et eksempel i debatten her, om somaliere og den vanskelige situasjonen som mange somaliere har i Norge i dag – og så ble det vist til USA. Det kan jo hende at de positive resultatene i USA har noe med måten somaliere blir mottatt på der, og på det amerikanske arbeidsmarkedet, i motsetning til hos oss. Jeg håper at debatten her i dag har gitt et bidrag i positiv retning. Jeg blir glad hvis vi har klart å bidra til å styrke innvandrernes omdømme som positive bidragsytere i samfunnet. Men den aller, aller største jobben gjør innvandrene selv. Vår oppgave er å la dem slippe til.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [11:37:23]: Jeg synes også at dette har vært en veldig interessant debatt. Faren ved en slik type debatter er at når vi ser noen utfordringer, fokuserer vi veldig på dem og greier ikke å tegne et rett helhetsbilde av situasjonen.

Når jeg møter mine kollegaer rundt om i Europa som er arbeidsministre som jeg, og jeg sier at ledigheten blant innvandrere i Norge er på 7,3 pst., tror de minst at jeg snakker om den generelle ledigheten. Mange av dem sliter med en generell ledighet på langt over 7 pst., og de har en ledighet blant innvandrerbefolkningen på 15–20–25 pst. Det er situasjonen i mange land i Europa. Så det å beskrive norsk innvandringspolitikk som en total fiasko, som det f.eks. virker som om representanten Amundsen ønsker å beskrive den som, er etter min mening grunnleggende feil. Norge er det land i Europa som vel har lavest ledighet blant innvandrere. Så noe riktig må ha skjedd i denne politikken, noe som er mer riktig her enn noen andre steder. Men vi må likevel forholde oss til at ledigheten er tre ganger så høy blant innvandrere som blant etniske nordmenn, og det må vi jobbe med.

Når det gjelder utdanning, er det ingen tvil om at noe av det mest spennende som nå skjer, er at ikke minst andre generasjon innvandrerungdom tar høyskole- og universitetsutdanning omtrent på nivå med etniske nordmenn. Det er en fornøyelse f.eks. å møte Pakistansk studentersamfunn. Det er en fornøyelse å møte Somalisk studentforening. Dette er ungdom som er dedikerte studenter, som velger fag som det er stor etterspørsel etter i norsk næringsliv, og som gjør det svært godt i sine studier. Samtidig må vi forholde oss til det som representanten Bøhler tar opp, at en del grupper i videregående skole har et svært stort frafall. Dette skaper utfordringer som jeg vet at kunnskapsministeren nå er opptatt av å jobbe med i forbindelse med stortingsmeldingen om sosiale ulikheter i skolen.

Det er også viktig å fokusere på utfordringene, måle dem. Jeg kan bekrefte det representanten Høie sa, at vi vil rapportere tilbake når det gjelder både de etablerte målene og de nye målene vi etablerer, slik at Stortinget kan følge med sammen med oss.

Det er viktig å fokusere på utviklingen, både på det som går bra, og på de utfordringene vi har. Det er viktig ikke bare å jobbe med utfordringene, men også å peke på de gode eksemplene, som f.eks. alt det positive som skjer i interpellantens egen hjemkommune, Drammen. Der ser vi at en rekke integreringstiltak nå virker veldig bra. Noe av det mest spennende som jeg har hørt om, er et arbeid som skjer i Norsk senter for flerkulturell verdiskaping. Der bobler det av idéer for å utvikle gründerkraften i innvandrer miljøet. Det er denne helheten jeg tror det er viktig å jobbe videre med.

Presidenten: Interpellasjonsdebatten er dermed over.

S a k n r . 5

Forslag fra stortingsrepresentant Åse Gunhild Woie Duesund på vegne av Kristelig Folkeparti oversendt fra Odelstingets møte 9. november 2006 (jf. Innst. O. nr. 5):

«Stortinget ber Regjeringen snarest mulig fremme forslag som gir tillitsvalgte rett til innsyn i utenlandske arbeidstakeres lønns- og arbeidsforhold på områder som er undergitt allmenngjøringsvedtak.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 517)

S a k n r . 6

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 9. november 2006 (jf. Innst. O. nr. 5):

«Stortinget ber Regjeringen snarest vurdere forslag om tiltak som medfører at utenlandske arbeidstakere i Norge får lett tilgjengelig og samlet informasjon om rettigheter og plikter som blant annet sikrer lovlige ansettelsesforhold og arbeidsvilkår for denne gruppen. Regjeringen bes særlig vurdere å opprette en egen enhet for å ivareta denne oppgaven i regi av Arbeidstilsynet.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 517)

S a k n r . 7

Interpellasjon fra representanten Harald T. Nesvik til helse- og omsorgsministeren:

«Avtalepraksis er en viktig del av vårt helsevesen. De private avtalespesialistene bidro sterkt til at ventelistene gikk kraftig ned fra 2002 til 2005. Avtalespesialistene utgjør 6,7 pst. av den somatiske spesialisthelsetjenesten, men utfører 36 pst. av spesialistundersøkelsene. For psykiatrien utgjør de 11,7 pst. av spesialistene og utfører 31 pst. av konsultasjonene. I Helse Nord utgjør de private avtalespesialistene 3,3 pst. av legeårsverkene, mens de utfører 24,5 pst. av helseregionens polikliniske/dagkonsultasjoner. I Helse Øst er det flere avtalespesialister, og der utfører de 45 pst. av alle polikliniske konsultasjoner. Det er derfor bekymringsfullt at Regjeringen gjennom So-

ria Moria-erklæringen har det som et mål å redusere det private supplement i helsevesenet.

Kan statsråden gjøre rede for hvorfor Regjeringen velger å motarbeide de private avtalespesialistene med tanke på bidraget de tilfører helsevesenet?»

Harald T. Nesvik (FrP) [11:43:16]: Bakgrunnen for at jeg har tatt opp denne interpellasjonen, er det vi ser skjer i helsevesenet, og det som står i Soria Moria-erklæringen knyttet til bruk av private helsetjenester.

Når vi ser at man i Soria Moria-erklæringen helt åpenbart tar til orde for å begrense bruken av private helsetjenester, og samtidig vet at køene faktisk er i ferd med å vokse, spesielt innenfor enkelte områder, finner jeg grunn til bekymring, særlig når vi vet at det innenfor en del av helsevesenet er både ledig kapasitet og stor effektivitet, og at arbeidet gjøres på en økonomisk gunstig måte for samfunnet.

Innledningsvis har jeg lyst til å sitere en tidligere helseminister, en helseminister som jeg mener var både nyskapende og effektiv, og som tok initiativ. Da sikter jeg til tidligere helseminister Tore Tønne. Han sa i et foredrag i desember 2001:

«Det samlede helsetilbudet må brukes. At det ikke er gjort, er en sak for Økokrim.»

«Helsekøene må avvikles innen ett år (...) private aktører kan tilby sine tjenester på like vilkår.»

Dette stod å lese i Legekunsten nr. 1, 12. årgang, mars 2002.

Videre sa den tidligere helseministeren følgende:

«Det eneste som virker er å sørge for at det finnes alternativer. Pasientene må merke at de kommer på operasjonsbordet raskere. En merkbar bedring av tilgjengeligheten må skje raskt. Ventetiden må vekk og den må vekk fort. Den må vekk i løpet av ett år.»

Dette er tidligere helseminister Tore Tønnes egne uttalelser.

Avtalepraksis er en offentlig spesialisthelsetjeneste og inngår faktisk i sørge for-ansvaret.

Ifølge tall fra SINTEF-rapporten SAMDATA Somatick 2005 vil det innen 2020 være behov for 35–50 pst. nye konsultasjoner i spesialisthelsetjenesten pr. år. Dette medfører at spesialisthelsetjenesten må effektiviseres og kapasiteten økes. De offentlige sykehusene har vist at de allerede har mangelfull kapasitet til å dekke dagens behov. Det er derfor nødvendig med private avtalespesialister i dagens helsevesen, men også i framtidens helsevesen.

De offentlige avtalespesialistene står i dag for ca. 36 pst. av samtlige konsultasjoner i spesialisthelsetjenesten, men har fortsatt betydelig ledig kapasitet. Jeg snakker her i første rekke om poliklinisk kirurgi/dagkirurgi. Ved å benytte seg av denne kapasiteten vil man få svært positive virkninger i form av reduserte ventetider, og ventelistene går da selvfølgelig ned.

Legeforeningen hevder at prognosen om et betydelig økt behov for helsetjenester er en realitetsorientert strategisk plan om hvilke helsetjenester med ditto kompleksitet som gjøres innad i sykehusene, og hvilke som må og kan gjøres utenfor sykehus. Dette er tvingende nødvendig for

å bevare og videreutvikle den fagkompetansen som er der. Sykehusene trenger avlastning for å klare de tyngste oppgavene og de som er mest ressurskrevende.

Det er tilført betydelige ressurser til spesialisthelsetjenesten de senere årene. Helseutgifter pr. hode har faktisk økt med 115 pst. siden 1998. Parallelt med dette har det kommet en forsterket fokusering på effektivisering og mer behandling pr. årsverksressurs. Det er derfor høyst reelt å se på hva som er årsaken til at private avtalespesialister har betydelige flere konsultasjoner pr. dag enn hva som er tilfellet blant leger i sykehus.

I Helse Nord utgjør de private avtalespesialistene 3,3 pst. av alle legeårsverk. Disse utfører 24,5 pst. av alle polikliniske/dagkonsultasjoner. Det er et felles ønske om effektivisering av spesialisthelsetjenesten. Dette er tvungende nødvendig med tanke på den økonomiske situasjonen i helseforetakene. Vi nærmer oss 9 milliarder kr bare i akkumulerte underskudd. De private avtalespesialistene kan bidra sterkt til en slik effektivisering. De private avtalespesialistene er effektive og innehar spisskompetanse på sine områder.

Avtalespesialistene representerer i Norge ca. 440 årsverk. Det er 7,2 pst. av det totale antall legeårsverk i Norge, som i dag er i overkant av 10 000. Innenfor psykiatri er det 173 årsverk. Det er 11,7 pst. av det totale antall legeårsverk innenfor psykisk helse.

Modernisering av normaltariffen er høyst nødvendig. Det er ikke slik at det er større samsvar mellom de faktiske kostnadene og den behandlingen som gis. Normaltariffen henger sammen med DRG-prisingen som skjer ved sykehusene.

Det er også grunn til å innlemme de private avtalespesialistene i spesialisthelsetjenestens prioriteringsdel. De private avtalespesialistene må brukes offensivt. Dette for å nå målet om å få mer helse for hver krone. Norge er et av de landene i verden som bruker mest på helse pr. innbygger. Da er det underlig at vi er et av de få land i verden som har lange ventelister og voksende køer. De private avtalespesialistene bidrog til at vi fikk snudd denne trenden i forrige stortingsperiode. Men hvis vi skal tolke Soria Moria-erklæringen på verst mulig måte – unnskyld, president – er det grunn til å tro at bruken av private vil bli redusert ytterligere.

Desentralisert spesialisthelsetjeneste og avtalespesialister er mer kostnadseffektivt. Det at noen spesialisierer seg på enkelte behandlingsformer gjør det effektivt og ikke minst kompetansehevende.

Jeg håper at man kan fokusere på disse tingene, for det er viktig å bruke de ressursene som er der ute. Jeg må si at da jeg første gang leste høringsutkastet som var sendt ut knyttet til Nasjonal helseplan, ble jeg meget forundret. Jeg lette med lys og lykte etter nettopp denne tjenesten, de private avtalespesialistene. Hvor ble den av? Det var nærmest fraværende i høringsutkastet.

Da vi så fikk presentert det endelige utkastet til Nasjonal helseplan, hadde man nok kommet litt mer inn på det i den sammenheng. Men i forhold til den betydelige delen som avtalespesialistene utgjør innenfor spesialisthelsetjenesten, er dette svært lite omtalt i Nasjonal helseplan. Det

gjør at jeg er usikker. Men det gjør også at vi nettopp nå får denne interpellasjonen, slik at statsråden kan oppklare en del av det som jeg håper er misforståelser, og at man vil si klart at avtalespesialistene i dag utgjør en betydelig del av spesialisthelsetjenesten, de skal gjøre det i framtiden, og vi er villig til å satse ytterligere slik at vi skal få en enda større spredning, men ikke minst også få en enda mer effektiv spesialisthelsetjeneste i Norge. Da er det viktig at vi også er villig til å se litt på takstene i normaltariffen. Nå skal jeg selvfølgelig ikke fra denne talerstolen verken inngå i noen lønnsforhandlinger eller signalisere noe som helst, men jeg håper i hvert fall at statsråden vil signalisere at hun ønsker å gå i den retning og satse på avtalespesialistene, sørge for at tryggheten om at man skal ha disse avtalene, kommer tilbake, og i hvert fall også holde øye med sine egne regionale helseforetak, at man ikke setter tak på hvor mange konsultasjoner og operasjoner man skal ha, men heller ivaretar pasientenes interesser ved å avvikle helsekøene og sørge for at pasientene venter kortest mulig tid. Da tror jeg faktisk at avtalespesialistene er selve nøkkelordet.

Statsråd Sylvia Brustad [11:52:39]: En god helse-tjeneste forutsetter at det fortløpende er søkelys på hvordan vi skal bli enda bedre, og hvordan vi skal utvikle tjenesten videre. Nasjonal helseplan trekker fram en rekke områder hvor dette er nødvendig. Ett av de områdene er de private avtalespesialistene, slik interpellanten er inne på. Vi vil sette i gang et arbeid med sikte på å endre rammebetingelsene for å få en bedre integrering av avtalespesialistene i de regionale helseforetakenes oppfyllelse av sørge for-ansvaret og for å videreføre ordninga med privatpraktiserende avtalespesialister. Jeg ser på dette som et viktig ledd i arbeidet for å oppnå bedre samspill mellom private aktører og den offentlige helsetjenesten.

Det skal nå gjennomføres en prosess for å se på aktuelle tiltak. Når det nødvendige utredningsarbeidet er gjennomført, vil det bli høring, og saken vil naturligvis bli lagt fram for Stortinget dersom det skulle bli aktuelt med ordninger som krever endringer i rammebetingelser som fastsettes av Stortinget. Også utover dette legger jeg stor vekt på at det skal være dialog både med Stortinget og med berørte parter. Departementet har allerede hatt dialogmøter om saken med Legeforeningen og Psykologforeningen, og det er et arbeid vi ønsker å fortsette med.

Som det framgår av omtalen i Nasjonal helseplan – og jeg tror ikke man skal måle antall millimeter eller meter eller kilometer som er skrevet der – er dette slett ikke noe tiltak for å bekjempe ordninga med private avtalespesialister. La det være helt klart. La meg derimot slå fast at privatpraktiserende avtalespesialister er en vesentlig del av spesialisthelsetjenesten. Regjeringa mener at det er en verdifull ressurs, og som representanten Nesvik ganske riktig påpeker, utfører private avtalespesialister en betydelig andel av alle polikliniske konsultasjoner i alle våre helseregioner. Private avtalespesialister har også gjennomgående høy produktivitet, og undersøkelser viser at pasientene stort sett er meget tilfredse. La det derfor ikke være noen tvil om at jeg mener at private avtalespesialis-

ter er en viktig del av spesialisthelsetjenesten, og jeg ønsker både å bevare og videreutvikle denne ordninga.

I Nasjonal helseplan har Regjeringa også gjort rede for sitt syn på ulike private virksomheters medvirkning i den offentlige helsepolitikken. Vi mener de private er et nyttig supplement til det offentlige. Vi ønsker å sikre riktig prioritering, i tråd med pasientrettighetsloven og prioriteringsforskriften. Vi ønsker også å legge til rette for en god oppgavefordeling mellom avtalespesialister og helseforetakene samt sikre lik tilgjengelighet til spesialisthelsetjenesten. At helsetjenestens ressurser prioriteres riktig, er en av de store utfordringene vårt helsevesen står overfor i tida framover. Samfunnets ressurser, slik det er angitt i pasientrettighetslov og prioriteringsforskrift, skal brukes på de viktigste behovene og der tjenestene kan gi best effekt – også vurdert i forhold til kostnader på tjenestene.

I styringa av de regionale helseforetakene er det under gjennomføring flere tiltak som skal sikre at tjenesteytinga blir mer treffsikker i forhold til dem som trenger mest å bli prioritert. Vi snakker bl.a. om en bedre oppfølging av de regionale helseforetakenes sørge for-ansvar. Det er det samme formålet som ligger til grunn for det utrednings- og utviklingsarbeidet som nå skal gjøres på området for de private avtalespesialistene, slik at vi får en bedre integrering av disse i de regionale helseforetakenes sørge for-ansvar.

Jeg oppfatter at det er rimelig bred enighet om at det på dette området bør skje en utvikling. Avtalespesialistenes arbeid får rammer og styres både av en statsavtale som gir takster for tjenester mv., av rammeavtaler som inngås mellom de regionale helseforetakene og de faglige foreningene, og av individuelle avtaler mellom de regionale helseforetakene og den enkelte avtalespesialist.

I nåværende rammeavtaler, som ble inngått i desember 2005, har partene blitt enige om en rekke tiltak som kan gi bedre innsyn i og bedre dialog om hvordan dette skjer i praksis. Det kan gi et bedre grunnlag for å målrette tjenestene bedre mot de prioriterte behovene. Ett eksempel er at de regionale helseforetakene skal bidra til at avtalespesialistenes ventetid skal gjøres tilgjengelig for pasientene. Et annet eksempel er regionale helseforetaks muligheter for å endre profilen på den enkelte praksis, som også er tydeliggjort i rammeavtalen. Et eksempel på hvor dette kan tenkes brukt, er der hvor sjukehuset trenger operasjoner for å utdanne spesialister og også opprettholde kompetansen på sjukehuset.

De nye tiltakene er nå under implementering, og for helse- og omsorgsdepartementet vil det være viktig å danne seg et bilde av situasjonen, av potensialet, og følge med på utviklinga og på resultatene av de nye tiltakene. Dette må selvfølgelig også vurderes sammen med de øvrige rammebetingelsene som påvirker hvor godt avtalespesialistordninga virker i forhold til de helsepolitiske målene.

Regjeringas utgangspunkt er som kjent at spesialisthelsetjenester primært skal løses gjennom en god utnyttelse av det offentlige tjenestetilbudet. Offentlige midler skal først og fremst styres inn mot de prioriterte behovene, mot prioriterte områder. Det ligger likevel som en klar forutsetning for de regionale helseforetakenes ivaretagelse

av sørge for-ansvaret at også ulike private aktører skal medvirke i det samlede tjenestetilbudet.

Harald T. Nesvik (FrP) [11:59:04]: La meg først innledningsvis få lov til å si at jeg er glad for at man ikke har valgt å kutte ut avtalespesialistene, men at man faktisk har en tanke med det, og at man – jeg holdt på å si – heldigvis, i hvert fall etter min personlige mening, mer eller mindre kan se som en arbeidsulykke det som skjedde i forbindelse med det første høringsutkastet som ble sendt ut.

Men jeg er faktisk ikke helt beroliget likevel, for man sier at man nå arbeider med et nytt utkast som skal sendes ut til høring, knyttet til hvordan man skal få avtalespesialistene mer integrert i sørge for-ansvaret til de regionale helseforetakene. Da kommer vi igjen over på den debatten som vi har hatt knyttet til bruken av private sykehus – kommersielle, ideelle – og de regionale helseforetakenes sørge for-ansvar på dette området. Da kommer vi fort borti problemstillingen at det er lettere å sørge for at man selv får tatt unna det man har kapasitet til og ønske om, og så får vi se om det blir noe igjen til de andre. Det gjør at man igjen kan få problemstillinger knyttet til at man får et tak på hvor mye virksomhet man skal få lov å utøve, uten tanke på hvor mange pasienter det faktisk er som har behov for hjelp, og som skal behandles. Det er lett for at dette igjen kan bli det som iallfall undertegnede mener er bukken og havresekken.

Jeg tror at det mest fornuftige man kan gjøre hvis man ønsker på en skikkelig måte ytterligere å få integrert de private avtalespesialistene i spesialisthelsetjenesten, er å modernisere normaltariiffen, som man bl.a. gjorde i forbindelse med katarakt, hvor man innførte en egen K-takst, slik at man fikk tatt unna køene. Det var effektivt som bare det, og det tok ikke lange tiden før man fikk fjernet køene.

Jeg ser fram til at vi får saken til behandling hvis det eventuelt skjer vesentlige endringer, og ikke minst at man sender dette ut på høring. Jeg håper virkelig at man også tar med de private avtalespesialistene på råd i denne prosessen, for dette er en svært viktig del av helsevesenet, som må ivaretas på en skikkelig måte. Jeg håper man er mer positivt innstilt til dette enn det som kan framgå av Soria Moria-erklæringen. Og da er det fristende å spørre om statsråden har et annet syn på de private avtalespesialistene enn det Regjeringen har gitt uttrykk for knyttet til de private kommersielle sykehusene, da man helt åpenbart skriver i Soria Moria-erklæringen at dette skal begrenses, og at man skal behandle færre pasienter der. Jeg er litt bekymret hvis det også skal gjelde de private avtalespesialistene, som er den mest effektive delen av spesialisthelsetjenesten.

Statsråd Sylvia Brustad [12:02:19]: Vi er nå i en prosess der alle parter selvfølgelig skal få lov til å uttale seg, og vi har som sagt en dialog med de berørte organisasjoner.

Jeg må bare igjen understreke det jeg sa innledningsvis, at når vi går i gang med dette, er det ikke fordi vi har noe ønske om å bekjempe de private avtalespesialistene,

jeg vil si snarere tvert imot. Vi mener at de gjør en viktig jobb, som vi ønsker å videreføre. Derfor har vi ikke noe ønske om at de ikke skal ha en rolle i vårt helsevesen.

Så mener jeg generelt sett at det private helsetilbudet er et nyttig supplement til det offentlige. Det Regjeringa er opptatt av, er at vi først og fremst skal utnytte kapasiteten i det offentlige for på best mulig måte å kunne ivareta dem som trenger det mest. Men det betyr ikke at vi er imot det supplementet som en del av det private tjenestetilbudet kan gi. Jeg har også hatt møte med flere av de berørte organisasjoner på det området. Vi har en god dialog, og jeg mener faktisk at det offentlige og det private har noe å lære av hverandre, som er til det beste for pasienten.

Når det gjelder spørsmålet om takster, forstår sikkert alle at jeg ikke har noen meninger om det fra denne talerstolen her i dag. Men jeg kan igjen forsikre at vi skal ha ordentlige prosesser, der formålet er på hvilken måte vi skal greie å integrere de private avtalespesialistene enda mer i spesialisthelsetjenesten, slik at vi får ivarettatt sørge for ansvaret over hele landet.

Jan Böhler (A) [12:04:22]: Jeg er glad for at vi fikk denne interpellasjonen og denne runden, som bidrar til å avdramatisere litt hva det handler om når det gjelder å balansere offentlige tjenester og private supplementer. Når det gjelder den balansen, er det viktig å nyansere det bildet som Harald Tom Nesvik tegner i sitt første innlegg. Hvis man ser på utviklingen i perioden med Bondevik-regjeringen, er det riktig at køene til polikliniske operasjoner og polikliniske konsultasjoner – køene når det gjelder fjerning av mandler, grå stær, lyskebrokk osv. – utviklet seg veldig positivt. Køene gikk ned ved at man i større grad brukte private supplementer, private helsetilbud, mens køene i helsevesenet ved alvorlige, krevende sykdommer, og ressursene som ble brukt på det, heller økte noe f.eks. i perioden 2003-2004. Det gjelder sykdommer som tykktarms- og endetarmskreft, prostatakreft, brystkreft, psykiske lidelser osv. Så i det bildet og i diskusjonen nå må vi ha med oss at man i den perioden ikke greide å balansere dette godt nok. Det at vi har et nyansert bilde av dette, viser også det som gjøres nå angående IA-avtalen, hvor vi også vil bruke private supplementer for å få en god bruk av de midlene som er satt av til å hjelpe flere inn i arbeidslivet.

Det som er faren ved ikke å ha den rette balansen, men i for stor grad bruke private tilbud, er for det første at det kan bli en sovepute når det gjelder effektivisering og utvikling av det offentlige helsevesenet. Jeg har sett nå at to-tre sykehus endelig har begynt å ville bruke sine investeringer, sin kapital og sitt operasjonsutstyr lenger enn til kl. 15-16, og at man har bestemt seg for at man istedenfor kanskje å greie én operasjon før lunsj og én eller to etter lunsj og så stenge og dra hjem og la utstyret stå ubrukt store deler av uken, vil ta det i bruk utover kveldene og kanskje også i helgene for å kunne hjelpe flere og få en mer effektiv bruk av store offentlige investeringer. Den form for effektiv behandling drives selvsagt av de private helsetilbudene vi snakker om, og av dem som supplerer det offentlige helsevesenet. Vi må få en bedre bruk av kapasiteten

i det offentlige helsevesenet og sørge for at bruken av private avtalespesialister og andre private helsetilbud ikke blir en sovepute for offentlig sektor i forhold til omstilling. For det er jo riktig som det ble sagt av både ministeren og interpellanten, at en del av disse private helsetilbudene er mer effektive enn deler av det offentlige. Så det er den første faren jeg ser, at det kan være en sovepute i forhold til omstilling i det offentlige. Man bør heller lære av hverandre her.

For det andre er det en fare for at de private helsetilbudene og for stor dreining den veien vil trekke ut viktig kompetanse fra det offentlige helsevesenet. Det er jo en kompetanse som vi har investert i i årevis gjennom utdanning, som det offentlige da ikke på noen måte vil få igjen tjenester i forhold til, og det offentlige helsevesenet vil gradvis svekkes i kvalitet hvis det blir en for sterk utvikling i den retningen.

Det er også en fare for uryddige forhold i retning av at man jobber på offentlige sykehus og så driver avtalepraksis og jobber i private helsetilbud på fritiden eller i helger og ved andre anledninger, og at man da har mulighet til, jeg holdt på å si, å henvise til seg selv ved å jobbe andre steder. Det er viktig å opprettholde fokuset med hensyn til at det skal være ryddige forhold når det gjelder tjenester som utveksles mellom offentlig sektor og private tilbud.

Det er videre en fare for at det blir en fortsatt dreining i retning av at det er bestemte lidelser som vi effektivt kan få gjort unna ved bruk av offentlige supplementer, at vi dreier det for mye i den retningen. Det må vi passe på nå når det gjelder IA-avtalen og bruk av de midlene, at vi ikke i den forbindelse bare får behandlet de lidelsene der rask og kortvarig behandling kan hjelpe folk ut i arbeidslivet, men også får brukt midlene på folk som trenger mer langvarig hjelp.

For øvrig er selvsagt ikke det private helsetilbudet og avtalespesialistene likt fordelt i hele landet, så det er også viktig (presidenten klubber) å passe på det offentlige for å kunne ha en balanse i hele landet og et godt nok tilbud i hele landet. (Presidenten klubber.) Så det er viktig med dette supplementet, men for at vi skal få et helhetlig, godt helsevesen, må det ikke overdrives.

Presidenten: Presidenten vil be representantene forholde seg til taletiden.

Vigdís Giltun (FrP) [12:10:00]: Det er viktig at dette spørsmålet blir tatt opp, og det er jo hyggelig å høre at det er bred enighet om at de private avtalespesialistene vil være viktige i årene som kommer. Jeg blir litt bekymret når jeg hører at noen er redd for at de private avtalespesialistene skal bli en sovepute. Dit tror jeg aldri vi kan komme, snarere tvert imot. Det er nettopp det at man har de private avtalespesialistene, som gjør at det offentlige helsevesenet må skjerpe seg. Det at man har noe å sammenligne seg med, at man har noen andre som kan gjøre den samme jobben, er veldig viktig. Jeg ser heller ikke noen stor fare ved det om dette skulle bli mye større. Det er ikke noe som tilsier at de private gjør en dårligere jobb, eller at de gjør det dyrere, snarere tvert imot, og da kan jeg

ikke se den helt store faren ved at dette skal bli større. Vi skal ha et offentlig betalt helsevesen, og så er det viktigste at pasientene får den aller beste behandlingen.

Det som er en fare, slik det har vært nå, er at det er veldig stor usikkerhet. Det gjelder dette området, det gjelder også andre områder hvor helseforetakene har avtaler. Det gjelder klinikker de har avtaler med, det gjelder rehabiliteringsinstitusjoner, og det gjelder avtalespesialistene. Dette fører jo til at mange kvier seg for å opprette et nytt tilbud og komme med tilbud som det offentlige kan nyttiggjøre seg. Det fører jo også til at veldig mange dyktige spesialister ikke tør å søke seg til disse stedene, og det er en stor fare. Vi hadde en sak her i forrige uke angående Lillestrømklinikken og en privat avtalespesialist innenfor psykiatri, Leif Roar Falkum, som tok opp en sak med at de ikke fikk jobb. De hadde opprettet et tilbud med høy kompetanse og stod klare til å yte tjenester, men de fikk ikke jobb. Og det er klart, hvem er det som tør å satse på noe slikt i framtiden hvis man skal ha signaler fra Regjeringen som er så uklare at man ikke vet om man skal kunne få avtaler i ett år, et halvt år eller hvor mye man får å gjøre? Det går ikke. Vi må ha forutsigbarhet og stødige rammebetingelser som gjør at spesialister tiltrekkes, enten det er det offentlige helsevesenet eller privat. Disse må kunne jobbe om hverandre og få gode avtaler. Det er en skjerpning for det offentlige helsevesenet at man har gode private tilbud i tillegg.

Jeg vil også få lov til å ta med, selv om ikke det er saken nå, dette med rehabiliteringsinstitusjonene som nå på slutten av året sitter og ikke vet om de får avtaler neste år. Dette går selvfølgelig utover de ansatte der, det gjør at man ikke tør å satse og bygge opp tilbudet som det skal være, og det går også utover pasienter som er inne i behandlingssituasjoner, som ikke vet om de får et tilbud neste år. Jeg tror det er viktig nå at Regjeringen setter seg ned og tenker seg om når det gjelder hva slags helsevesen vi skal ha. For det er ikke bra, og det har vært en storm av henvendelser dette året både fra pasienter og fra dem som driver med spesialiteter, om at det er for mye usikkerhet. Så det hjelper ikke så veldig mye at man sier at det private skal være en del av det, nå skal man ha ting ut på høring osv. Det må skje noe, og det må komme mye klarere signaler, slik at vi får et helsevesen hvor spesialister tør å satse, hvor de tør å opprette gode tilbud, alternativer, og kan være med og bidra så vi får et så godt helsevesen i Norge som mulig, og så rimelig som mulig. Gode rimelige tjenester og forutsigbarhet er det vi vil ha.

Sonja Irene Sjøli (H) [12:14:15]: Det er betryggende å høre at statsråden er opptatt av å integrere avtalespesialistene mer i spesialisthelsetjenesten og i helseregionene, for det er viktig for å få utnyttet den kapasiteten de har, og den kompetansen de har. Statsråden sa videre at hun var opptatt av å utnytte det offentlige først og så ha det private som supplement, og spørsmålet er jo om statsråden vil bygge opp det offentlige på bekostning av det vi har i dag av private tilbud, for å redusere det private innslaget. Vi har fått mange bekymringsmeldinger fra mange private tilbydere rundt omkring i landet, bl.a. fra Feiringklinik-

ken, om at det er i ferd med å skje. Jeg kunne tenke meg å høre statsrådets vurdering av det.

Høyre legger vekt på at pasientene skal få helsehjelp av høy kvalitet når de trenger det. Det offentlige skal sørge for nødvendige helsetjenester til alle, uavhengig av den enkeltes økonomi, bosted og bakgrunn. For pasientene er det av mindre betydning om nødvendig helsehjelp utføres av private eller offentlig aktører, så lenge helsehjelpen er betalt av det offentlige. Høyre har vært pådriver for at det offentlige skal utnytte ledig kapasitet hos private aktører for å bidra til at pasientene får rask helsehjelp og større valgfrihet.

Men vi ser at den ideologiske kampen regjeringspartiene fører mot private aktører som yter nødvendig helsehjelp, fører til økt ventetid. Tall fra Norsk pasientregister viser at bruken av private aktører er redusert med 12 pst. Statsråden viser stadig vekk til at den gjennomsnittlige ventetiden går ned, men det er jo en liten trøst for pasienter som faktisk opplever at ventetiden for den behandling de selv trenger, går opp. Ifølge tall fra Fritt sykehusvalg er medianventetiden for innleggelse og behandling f.eks. for cervikal prolaps 16 uker, mens det private sykehuset Aleris har en ventetid på tre uker. Jeg mener at en slik ideologisk motstand fører til en klasseslett helsetjeneste, der de rike kan kjøpe seg rask behandling, mens de som har dårlig råd, må stå i en offentlig kø. Det synes jeg er uverdigg, jeg synes det er uansvarlig, og jeg synes det er uakseptabelt. Jeg skal ikke gå så langt som Tore Tønne og si at det er kriminelt, men det er fristende.

Regjeringen har presisert at det er de private kommersielle virksomheter de ønsker å bekjempe, og ikke de ideelle. Men jeg mener at skillet mellom ideelle og kommersielle aktører er en naiv og dogmatisk forestilling som ikke kan praktiseres i helsepolitikken.

Høyre legger til grunn at alle som jobber i helsetjenesten, må få et rimelig utbytte for den jobben de gjør, enten man er sykepleier på et offentlig sykehus eller privatpraktiserende lege med driftsavtale. De regionale helseforetakene må selvsagt sikre at avtaler med private aktører ikke gir en urimelig høy fortjeneste for dem som utfører helse-tjenester på vegne av det offentlige.

Det er alarmerende at ventetiden for barn som trenger psykisk helsevern, øker. Nå er gjennomsnittsentetiden 96 dager, altså mer enn tre måneder. Opptappingsplanen for psykisk helse hadde som målsetting å øke antallet avtalespesialister innen psykisk helsevern med 50 pst. Men den har økt med bare 4 pst. de siste årene. Derfor er det viktig å få kartlagt om det finnes ledig kapasitet hos private aktører som kan bidra til å redusere ventetiden.

En kartlegging utført av SINTEF i 2004 på oppdrag fra Helse Øst viser at de private avtalespesialistene innen barne- og ungdomspsykiatrien i gjennomsnitt har fire konsultasjoner pr. dag, mens tallet for voksne er seks konsultasjoner pr. dag. Til sammenlikning utføres gjennomsnittlig 1,8 konsultasjoner pr. ansatt i offentlige poliklinikker. Dette viser at private aktører yter et viktig bidrag for å gi pasientene et bedre tilbud. Det er åpenbart god ressursbruk å benytte tilbudet fra private avtalespesialister. I en tid da prioriteringsutfordringene blir stadig mer krevende,

er det viktig å sikre at vi får mest mulig helse for hver krone. Høyre går inn for å sammenlikne ressursbruk i de offentlige og private helsevirksomheter for å få et grunnlag for å vurdere forbedringspotensialet i de ulike tjenestene.

Selv om private avtalespesialister gjør en god innsats for norske pasienter, er det også behov for å sikre god styring med deres virksomhet. I nevnte undersøkelse fra Helse Øst framgår det at det foreligger for liten og dårlig informasjon om hvilket innhold som utøves i avtalepraksis. Dette mener jeg de regionale helseforetakene må ta tak i for å sikre gode helsetjenester for befolkningen.

I tillegg er det nødvendig å sikre god samordning mellom avtalespesialistene og offentlig virksomhet. Fra Høyres side vil vi legge vekt på at statsråden følger opp dette arbeidet i sin eierstyring overfor de regionale helseforetakene.

Inga Marte Thorkildsen (SV) (12:19:42): Helseministeren har gitt et dekkende bilde av hva de rød-grønne partiene på Stortinget mener. Som hun sa, står det i Nasjonal helseplan at departementet vil sette i gang et arbeid med sikte på å endre rammebetingelsene, for å få en bedre integrering av avtalespesialistene i de regionale helseforetaks oppfyllelse av sørge for-ansvaret og for å videreføre ordningen med privatpraktiserende avtalespesialister.

Det er liten tvil om at vi i dag er avhengige av at private bidrar til helsetilbudet i Norge. Når det gjelder psykiatrien, er det faktisk en utfordring å få nyutdannede psykologer og spesialister til å ville inngå avtale med det offentlige, fordi flere og flere etablerer seg uten avtale som privatpraktiserende psykoterapeuter i sentrale strøk, særlig Oslo vest. Dette må vi møte på flere plan, men jeg tror en viktig utfordring er å ansette flere, særlig psykologer, innen kommunene, for bl.a. å gi barn og unge rask hjelp når de får problemer. Det krever også at vi ser på utdanningene.

Jeg har lyst til å bruke litt tid på spørsmålet om bruk av private sykehus. Regjeringa har et annet syn på bruk av private kommersielle tilbydere enn det Nesvik og Fremskrittspartiet har.

I Soria Moria-erklæringa sier vi både at vi ønsker å sikre at sykehus eid og drevet av frivillige organisasjoner skal sikres gode vilkår gjennom avtaler med det offentlige, og at vi ønsker at omfang av avtaler mellom regionale helseforetak og private kommersielle sykehus må begrenses. Ledig kapasitet i de offentlige sykehusene skal utnyttes, slår vi fast.

For oss i SV er dette sjølsagt. Offentlige midler skal i minst mulig grad gå til å måke penger rett i lomma på privatpersoner. Det er også derfor vi ønsker en opprydding i statseide selskapers lønns- og bonuspolitikk f.eks. Det er egentlig forunderlig at ikke Fremskrittspartiet er mer opptatt av hvordan offentlige midler brukes. Hvorfor er det mer fornuftig å satse på private kommersielle tilbud som skal ha et overskudd til sine eiere, enn å bruke alle pengene på å utvikle et godt tilbud i offentlig regi? Vi vet jo at noen av disse aktørene, både eiere og en del leger, har tjent fett på en ukritisk bruk av offentlige midler. Det er også bakgrunnen for at vi ønsker å rydde opp. Denne ut-

viklinga skjøt fart under den forrige regjeringa, hvor antall private sykehus på kort tid økte fra sju til 24. I tillegg skjedde det en utbredt sammenblanding av roller, hvor offentlig ansatte leger jobbet deltid i private, konkurrerende sykehus. Jeg husker en avisleder som beskrev situasjonen slik: Det er som om journalister i Dagbladet skulle jobbe deltid i VG. – Altså helt utenkelig.

Å tillate et for stort innslag av private kommersielle interesser i stedet for å bygge opp kapasiteten i det offentlige er ufornuftig, og det kan føre til større sosial og regional ulikhet. Det ønsker ikke vi. Vi ønsker et like godt tilbud til alle, uavhengig av bosted, uavhengig av lommebokas størrelse. En politikk som stimulerer til etablering av flere kommersielle sykehus, gir mindre mulighet til å prioritere mellom pasientgrupper, det fører til økt press på lønninger, særlig blant leger, og det kan gi et bilde av det offentlige som mindre effektivt, rett og slett fordi det offentlige til slutt blir sittende igjen med de tyngste pasientene, i tillegg til de mange forpliktelsene de har, som de private ikke har. Altså: Det er en konkurranse på ulike vilkår.

Dette betyr ikke at det ikke er rom for forbedringer innenfor det offentlige systemet, det er helt klart. Når det gjelder samhandling, brukermedvirkning og arbeidstakerinnflytelse f.eks., har vi store utfordringer. Men løsninga på dette er ikke økt privatisering.

Jeg vil avslutte med å si at mange private gjør en kjempeviktig jobb. Private avtalespesialister, private ideelle tilbud – ikke minst innen rehabilitering, som Sonja Sjøli var inne på, og også Fremskrittspartiet – private som har bygd opp kompetanse som det offentlige mangler, er viktig for at pasientene skal få et godt tilbud. Jeg har sjøl jobbet for å få en pasient med alvorlig anoreksi inn i et privat tilbud i Fredrikstad, nemlig Capio, og det var fordi vi så at det ikke var et godt nok tilbud innenfor det offentlige. Men jeg var samtidig veldig ærlig på at det beste ville vært om vi hadde brukt disse pengene til å utvikle et godt tilbud innenfor det offentlige, slik at man slapp å bruke deler av disse midlene til å bygge opp et overskudd for eierne av disse tilbudene.

Vi har et ansvar for å bruke de private aktivt der de utgjør et verdifullt supplement, men vi må samtidig passe på at vi utvikler og øker det offentlige tilbudet, fordi et offentlig tilbud er det beste virkemidlet for å gi befolkninga et trygt og likeverdig tilbud.

Helt til slutt i forhold til Høyre: Det er veldig bra hvis Høyre er blitt mer opptatt av klasseskiller i Norge. Men den vridningen fra offentlig velferd til privat forbruk som skjedde med Høyre i regjering – langt mindre satsing på sykehus f.eks. enn det denne regjeringa faktisk har fått til, kutt i kommunene og romslige tilbud til det private – ville skutt fart på en utvikling mot økende klasseskiller i Norge.

Torill Selsvold Nyborg (KrF) [12:24:59]: Historisk sett startet den mer organiserte behandlingen av sykdom og hjelp til folk i nød i kirkene våre. Det er så mange hundre år siden at vi nesten har glemt det. Men etter hvert som ansvaret for helsetjenestene i større grad har blitt overtatt av det offentlige, har Kristelig Folkeparti støttet

en slik utvikling. Likevel ser vi at de private tilbyderne innen helsetjenestene er viktige og nødvendige supplement, på vilkår av at kvaliteten på tjenestene er tilfredsstillende. Derfor synes også Kristelig Folkeparti at det er bekymringsfullt når Regjeringen har som mål å redusere det private supplementet.

Vi vet at etter at sykehusreformen ble innført for noen få år siden, er det bare ett av foretakene som driver i balanse. Ja, vi er også kjent med at de har opparbeidet seg et betydelig akkumulert underskudd på mange milliarder kroner. Er det da slik at når pengene ikke strekker til, prioriterer de regionale foretakene seg selv og sin egen drift – selvsagt med fare for lengre ventetid etter hvert? Kronisk syke må vente på behandling. Rehabiliteringsventetiden blir lengre, og ventetiden, som på enkelte DPS-er nå er nærmere to år, kan bli enda lengre.

Kristelig Folkeparti setter pasienten i fokus. Vi må sørge for at de får den faglige hjelpen de trenger når de er syke eller har plager, enten det skjer hos private eller offentlige helsetjenesteaktører.

Gunvald Ludvigsen (V) [12:27:04]: Eg skal prøve å halde meg til den saka det dreier seg om i dag, altså privat avtalepraksis.

Interpellasjonen startar jo med at avtalepraksis er ein viktig del av helsevesenet vårt. Dette er Venstre einig i. Dei private avtalespesialistane er ein særskild viktig del av helsetenestekjeda.

For å få ei lita avklaring av kva avtalepraksis inneber, vil eg seie at det inneber ein avtale mellom den enkelte spesialist og helseforetaket. Eg oppfatta statsråden sitt innlegg slik at også statsråden er einig i at vi skal ha eit slikt system, vi skal ha eit slikt supplement, og det må eg seie eg er veldig fornøgd med å høyre.

Elles går eg litt til Helse Vest. Eg fekk opplyst her om dagen at i Helse Vest er det om lag 230 årsverk for avtalespesialistar. 50 pst. av dei er innan psykiatrien. Verksmda til desse spesialistane blir jo godkjend av dei regionale helseforetaka. Det er altså dei regionale helseforetaka som har ansvar for forvaltninga av avtalepraksisen, noko som inneber at RHF-ane bestemmer fagområde, geografisk kvar avtalepraksisen skal utførast, volum og av kven. Pasientane skal då i utgangspunktet prioriterast etter gjeldande nasjonale normer, slik vi høyrde. Det er altså ein del av det totale biletet at prioriteringa i prinsippet skal skje etter gjeldande nasjonale normer. Eg skal komme litt tilbake til det. I prinsippet har altså dei ansvarlege helsemyndigheiter full styring med kva slags og kor mykje helsetenester dei private avtalespesialistane skal yte, og kvar dei skal utførast.

Sånn sett vil eg seie at systemet eigentleg er førebileleg rammestyrt, utan statleg detaljstyring. Eg meiner det er veldig bra at ein ikkje driv og tuklar med detaljane her frå toppnivået. Men det som eg meiner kan vere bekymringsfullt, er at praksis viser at dei spesialistane som får avtale, klumpar seg saman i storbyane. Dette betyr jo, som nokre har vore inne på før i dag, at det tilbodet til det norske folket som desse spesialistane representerer, er ulikt fordelt utover landet.

For å gå tilbake til Helse Vest: Av dei 230 årsverka i Helse Vest, Helse Bergen, er 130 årsverk med avtalepraksis i Bergen. Då kan ein jo tenkje seg kor få det er i resten av området. Eg har tala, men eg vil berre seie at det er svært få. Det er urimeleg.

Eit anna moment er om desse spesialistane verkeleg følgjer dei nasjonale retningslinjene for prioritering av pasientane. Eg høyrde statsråden snakke om at no skulle ein jobbe med å sjekke ut dette. Eg trur det er eit svært viktig moment å sjekke ut om intensjonane eigentleg er følgde.

Eg forstår det slik at myndigheitene ikkje har god nok oversikt over denne problemstillinga, og ut frå desse to momenta vil eg spørje statsråden: Vil statsråden bidra til at den geografiske fordelinga av avtalespesialistane blir betre? Og kan statsråden seie noko meir om dei private avtalespesialistane prioriterer å behandle pasientar i tråd med nasjonale føringar eller ikkje?

Jorodd Asphjell (A) [12:31:30]: Norge har i flere år blitt kåret til ett av verdens beste land å bo i. En av årsakene til det tror jeg er at vi har et godt velferdstilbud. Vi har et godt helsetilbud til hele befolkningen, om en skulle bo her i Oslo, i Finnmark eller langs vestkysten vår.

Et godt offentlig helsevesen er fundamentet i Velferds-Norge. Det å ha lik tilgang til gode helsetilbud uansett hvor en bor, er viktig. Men som representanten fra Venstre her påpeker, ser vi at privatspesialister har en tendens til å etablere seg i tettbebygde områder og i større byer, slik at det er liten tilgang til privatspesialister i Distrikts-Norge. Å ha en kombinasjon av offentlige og private helsetjenester er viktig, men det private helsetilbudet må og skal være et supplement til et godt offentlig helsetilbud.

I et land som Norge er det ikke tilfredsstillende at en har lange ventelister. Derfor gjorde denne regjeringen, med statsråd Sylvia Brustad, en ekstra satsing i forhold til den forrige regjeringen. Vi plussset på 600 mill. kr i budsjettet for 2006, og ikke bare det, vi plussset på 390 mill. kr til for å videreføre en større aktivitet enn hva Bondevik-regjeringen, med Høyre, la opp til.

Det kan være mange årsaker til at vi har lange ventelister. En årsak er at vi gir et bedre medisinsk tilbud, vi har bedre utstyr, og vi kan behandle nye pasientgrupper som før ikke hadde et tilbud i helsevesenet. Vi ser i mange sammenhenger at det ikke bare er de private som er effektive. Vi ser at også mange offentlige sykehus er effektive hvis de kan ha elektive tjenester og områder. Vi ser Røros sykehus, som har ortopedi, og som er meget effektivt. Vi ser også at ved et privat sykehus her i Oslo, Lovisenberg Diakonale Sykehus, tar de ikke ut utbytte av det offentlige. Alle de pengene som skytes inn, føres tilbake enten gjennom pasientbehandling eller til investeringer i bygninger og utstyr.

Det er viktig at helseforetakene som har ansvaret for å drive sykehusene og helsevesenet rundt omkring, har et godt samarbeid med alle de private avtalespesialistene. Det synes jeg helseministeren har gitt et godt svar på.

Oppgavefordeling er også viktig når man snakker om å bygge opp enten det offentlige eller det private tilbud. Vi

ser at det er mange lokalsykehus i dag som kanskje kan få tilført nye oppgaver. Da kan elektive tjenester innenfor områder hvor vi ser at ventelistene er lange, tilføres dem. På den måten ivaretar en viktig kompetanse og viktige arbeidsplasser, og ikke minst et viktig helsetilbud også ved lokalsykehusene og mange steder ute i distriktene.

Når det gjelder de investeringene vi har gjort, både ved å bygge opp kompetanse i det offentlige og ved å investere i bygninger og utstyr, er det viktig at vi utnytter denne kapasiteten bedre i det offentlige istedenfor å bygge opp en større privat andel her.

Jeg føler at det er ganske store forskjeller mellom det å drive ideelle, frivillig baserte sykehus og helsetilbud og det å drive kommersielt. Vi har sett at ved Klinikkk Stokkan og Moxness Klinikken er det store private overskudd som går tilbake til eierne istedenfor å føres tilbake til helsetilbud og investeringer i bygninger og utstyr.

Denne regjeringen, med statsråd Brustad, har i forhold til den forrige regjeringen økt satsingen innenfor norsk helsevesen. Det er meget bra og meget viktig. Vi har sett det innenfor både somatikken og psykiatrien. En slik satsing bidrar til et bedre tilbud og mindre forskjeller mellom landsdeler og befolkningen.

C a r l I . H a g e n hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Inge Lønning (H) [12:35:52]: Det hender at man står overfor et lite dilemma når man skal delta i en interpellasjonsdebatt, nemlig hvorvidt man skal holde et innlegg om det interpellasjonen dreier seg om, eller om man skal delta i alle de andre debattene som representanter finner grunn til å reise i tilknytning til interpellasjonen. Med det siste sikter jeg særlig til innlegget fra representanten Thorkildsen, som i sin helhet dreiet seg om noe annet enn de spørsmål interpellanten har reist. Jeg skal gjøre begge deler.

Først noen ord om statsrådets svar, som jeg i mange henseende synes var gledelig klart. Jeg oppfattet statsråden dit hen at hun slo fast at private avtalespesialister er et innslag i den norske helsetjenesten som er kommet for å bli, et nødvendig innslag, et viktig innslag, og at det ikke er noen ting i dette som skaper problemer i forhold til en overordnet prioritering innenfor norsk helsetjeneste. De styringsredskapene vi har, kan med like stor effekt brukes til å inkludere dette elementet som når det gjelder å få de offentlige institusjonene til å innrette seg etter de overordnede prioriteringskriterier som er fastlagt politisk. Så langt er det full enighet, og det synes jeg er positivt.

Det som er viktig å føye til, er at all tilgjengelig statistikk viser at produktiviteten innenfor det som utføres av de private avtalespesialistene, er vesentlig høyere, til dels himmelvidt mye høyere, enn det som skjer i det offentlig organiserte systemet. Det burde selvfølgelig oppta oss ganske mye å forsøke å finne ut av hvorfor det er slik, og hva det er som skaper disse særdeles store forskjellene – ikke minst innenfor det psykiske helsevern. Når forskjellene er så store som representanten Sjøli riktig refe-

serte til fra tilgjengelig statistikk, må det være grunn for statsråden til å forsøke å initiere undersøkelser for å finne ut av hvorfor forskjellene er så store.

Så til det andre temaet. Representanten Thorkildsen holdt et gjennomført ideologisk innlegg. Hennes ideologiske kart kan sikkert være greit å hygge seg med til innendørs bruk, men hvis noen skulle forsøke å ta det med seg ut i terrenget, i dagens helsepolitiske virkelighet, er jeg ganske overbevist om at man ville komme til å gå seg alvorlig vill.

Jeg skal ta opp et konkret og meget aktuelt eksempel, som ikke ble nevnt av representanten Thorkildsen. Den ideologisk begrunnede retningslinje om at man skal begrense, som det heter i Soria Moria-erklæringen, bruken av private tilbydere, har bl.a. ført til en radikal nedtrapping av kapasiteten når det gjelder rehabilitering, ikke minst for svært mange eldre mennesker som, etter at de har fått gjennomført en operasjon, er helt avhengig av å få den nødvendige hjelp til å mestre sin daglige hverdag. Statistikken viser at det har vært en drastisk nedgang i kapasiteten. Samtidig vet vi at den døgnprisen som man opererer med i en rekke av de private rehabiliteringsinstitusjonene – faglig sett velrenommerte institusjoner med ledig kapasitet – ligger på under fjerdeparten av det et tilsvarende tilbud koster når det organiseres i offentlig regi. Da må det være tillatt å spørre om ikke helsepolitikken overordnede formål er å sørge for at flest mulig som har bruk for helsehjelp, får det med best mulig kvalitet og med kortest mulig ventetid. Hvis svaret på det er ja, at det er det som er helsepolitikken formål, bør representanten Thorkildsens kart forbli et kart til hjemmebruk, som ingen bør forsøke å ta med seg ut i den helsepolitiske virkelighet.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [12:41:03]: På mange måter mener jeg at denne debatten synliggjør store ideologiske skillelinjer i norsk politikk. På den ene siden har vi dagens regjering, som på mange måter snakker om en velferdsstat. Veldig mange andre snakker om et velferdssamfunn, og et velferdssamfunn er mye mer inkluderende enn det en velferdsstat noen gang kan bli. Et velferdssamfunn inkluderer også de private på et hvilket som helst område, herunder helse.

Tidligere i debatten var Jan Bøhler på talerstolen og pratet om at offentlige sykehus nå også skulle operere etter kl. 15. Det er flott, og det er fint, men helseforetakenes verden er mye mer nyansert enn det. Ved UNN i Tromsø, Helse Nord, hvor det offentlige har desidert størst eierskap innen helse, står man altså i fare for å måtte gå fra femdagersdrift til firedagersdrift – dette som en konsekvens av at helseforetakene i Norge er underfinansiert og har vært det i lang tid.

Det er klart at når mangelen på penger i helseforetakene blir så voldsom som den er i dag, går holdningene i helseforetakene helt klart ut på å beskytte seg selv. Så faren for at man på mange måter ønsker å skvise de private foretakene ut, er både reell og riktig, og vi ser det hver eneste dag. Når man vet at den private spesialisthelsetjenesten er mye mer effektiv og kostnadsriktig og utfører mer tjeneste

for hver krone, er det veldig synd og trist at denne tjenesten ikke blir prioritert mer enn det den faktisk blir.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:44:05]: Jeg må si at dette har blitt en underlig debatt. Jeg reiste denne interpellasjonen for å prøve å få klarlagt de private avtalespesialistenes plass i spesialisthelsetjenesten. Av og til blir jeg forundret. Statsråden holdt et godt innlegg, og på mange måter beroliget hun meg. Så kommer enkelte andre fra regjeringspartiene sveivende inn i salen, midt under debatten, og går på talerstolen og holder dundrende innlegg. Man åpner med å si at statsråden på en ypperlig måte har klargjort Regjeringens standpunkt, men holder så et innlegg om en helt annen sak, om et klassedelt helsevesen og det som det medfører – alt tatt fullstendig ut av sammenhengen. Representanten Jan Bøhlers innlegg hadde ikke noe med de private avtalespesialistene å gjøre i det hele tatt. Men jeg skal prøve å forholde meg til fakta.

Statsråden slo fast i sitt innlegg at private avtalespesialister er en viktig del av spesialisthelsetjenesten. Hun klargjorde det. Men samtidig sier man – det er jeg litt bekymret over – at man i enda større grad skal integrere de private avtalespesialistene i de regionale helseforetakenes sørge for-ansvar. Det det kan medføre, er muligens en del av det som vi har sett bl.a. innenfor rehabilitering og opp trening, at man først ivaretar sitt, og så, når man skal kjøpe tjenester fra andre, eller sende det videre, kan man ha – jeg sier ikke at man gjør det, men man kan ha – en annen agenda enn nødvendigvis å være mest mulig effektiv.

Videre har vi en uttalt målsetting i Norge om at vi skal drive dette etter det såkalte Leon-prinsippet – det laveste effektive omsorgsnivået. Da må man faktisk bruke dem som er mest effektive på kostnadssiden, og ikke minst få redusert ventetiden som mange opplever i dag. Ventetiden i seg selv er en belastning for dem som er syke. Da er det viktig at vi på en best mulig måte og mest mulig effektivt får på plass skikkelige ordninger som gjør at pasienter kan føle trygghet for behandling.

Jeg skal komme med et eksempel på hvordan dette kan gjøres. Jeg vil vise til Hamar Øyelegesenter. Følgende stod i Legekunsten nr. 1/2006:

«Vi har nå faktisk så godt som erstattet hele øyeavdelingen ved Sykehuset Innlandet, Hamar, sier privatpraktiserende øyelege, Kjell Morten Sætrum, som startet Hamar Øyelegesenter sammen med fire kolleger vel et halvt år etter at øyeavdelingen ble nedlagt i mai 2004. Etter ett års drift kan det konstateres at køene er borte.»

Dette er et viktig supplement. Det skal ikke erstatte det som er, men vi må bruke det på en riktig og fornuftig måte, til beste for norske pasienter.

Statsråd Sylvia Brustad [12:47:23]: Jeg har forsøkt å være veldig klar til det som interpellanten tok opp, nemlig de private avtalespesialistene. Derfor er jeg noe forundret når representantene Giltun og Fredriksen prøver å si at det har vært uklare signaler, og at det nå er stor usikkerhet.

Vi er i gang med å se nærmere på hvordan vi skal integrere de private avtalespesialistene bedre i spesialisthelsetjenesten for å ivareta sørge for-ansvaret. Da skal vi forsøke å svare på noe av det som representanten Ludvigsen er opptatt av. Prioriteres det riktig? Hvordan ser fordelinga ut rundt om i landet? Jeg er selvfølgelig også veldig interessert i å se på de forskjeller som måtte være i effektivitet mellom offentlige og private. Det gjelder spesielt innenfor psykiatri, der vi nå ser, særlig når det gjelder barn og unge, at det er på veg opp. Det bekymrer meg og Regjeringa like mye som det bekymrer alle andre, både representanter og partier.

Så bare litt til representanten Giltun: Det er klart at vi har utfordringer i det norske helsevesenet. Men jeg håper at en ikke svartmaler det bildet mer enn det som faktisk er nødvendig. Vi har altså et av verdens beste helsevesen. Vi har aldri behandlet så mange pasienter som vi nå gjør i Norge. Vi har aldri brukt så mye penger. Vi opererer i dag langt flere ting enn vi f.eks. kunne gjøre for bare ti år tilbake. Det er situasjonen. Det betyr ikke at det ikke er utfordringer. Det har flere vært inne på, og det er alle sammen klar over, men jeg håper i hvert fall at vi ikke bidrar til å gjøre dette verre enn det faktisk er.

Så til representanten Sjøli, og for så vidt også representanten Lønning: Jeg mener det er for enkelt å sette likhetstegn ved den noe begrensning denne regjeringen har gjort i forhold til private aktører, og at ventetiden på noen områder nå øker. Det er en for enkel framstilling. Jeg er opptatt av at vi skal kunne utnytte det private og det offentlig på best mulig måte, at det er noe å lære av hverandre. Det er også derfor jeg har dialog med de private aktørene for å se på hvordan vi best mulig kan utnytte det beste i hverandre, for å kunne prioritere dem som trenger hjelp aller mest og aller først. Det er det aller viktigste.

Så til representanten Nyborg: Det kunne vært fristende å ha et langt foredrag om hvordan situasjonen er i sykehussektoren, og ikke minst hvordan det var under den forrige regjering, som har hoveddelen av ansvaret for hvordan det har blitt et så stort akkumulert underskudd. Men den debatten kommer vi tilbake til. Jeg vil bare presisere at når det gjelder spørsmålet interpellanten tok opp, skal vi ha en grundig prosess med høring. Jeg kommer selvfølgelig også tilbake til Stortinget, hvis det skulle være endringer av en slik art at det er nødvendig.

Presidenten: Interpellasjonsdebatten er dermed over. Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Da går vi til votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt:

Forelegg for Stortinget av overenskomster inngått med fremmede makter i 2004 vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan:

1. utstede et ukvalifisert «Instrument of Commitment» til Det internasjonale utviklingsfond og Det afrikanske utviklingsfond som bindende forpliktelse for Norges bidrag til det internasjonale gjeldsslettingsinitiativet (MDRI) i perioden 2006 til og med 2015.
2. utstede et kvalifisert «Instrument of Commitment» til Det internasjonale utviklingsfond og Det afrikanske utviklingsfond, med den begrensning at utbetaling av hele eller deler av Norges bidrag for perioden 2016 til og med 2054 avhenger av Stortingets samtykke.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker i ratifikasjon av en frihandelsavtale mellom EFTA-statene og SACU-statene og en bilateral landbruksavtale mellom Norge og SACU-statene, begge av 26. juni 2006.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: I sak nr. 4 foreligger det ikke noe voteringstema.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Det vil bli votert over forslag fra stortingsrepresentant Åse Gunhild Woie Duesund på vegne

av Kristelig Folkeparti oversendt fra Odelstingets møte 9. november 2006:

«Stortinget ber Regjeringen snarest mulig fremme forslag som gir tillitsvalgte rett til innsyn i utenlandske arbeidstakeres lønns- og arbeidsforhold på områder som er undergitt allmenngjøringsvedtak.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble mot 7 stemmer ikke bifalt.

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Det votes over forslag oversendt fra Odelstingets møte 9. november 2006:

«Stortinget ber Regjeringen snarest vurdere forslag om tiltak som medfører at utenlandske arbeidstakere i Norge får lett tilgjengelig og samlet informasjon om rettigheter og plikter som blant annet sikrer lovlige ansettelsesforhold og arbeidsvilkår for denne gruppen. Regjeringen bes særlig vurdere å opprette en egen enhet for å ivareta denne oppgaven i regi av Arbeidstilsynet.»

V o t e r i n g :

Forslaget ble enstemmig bifalt.

Presidenten: I sak nr. 7 foreligger det ikke noe voteringstema.

*S a k n r . 8**Referat*

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Dermed er dagens kart ferdigbehandlet.

Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 12.55.
